This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

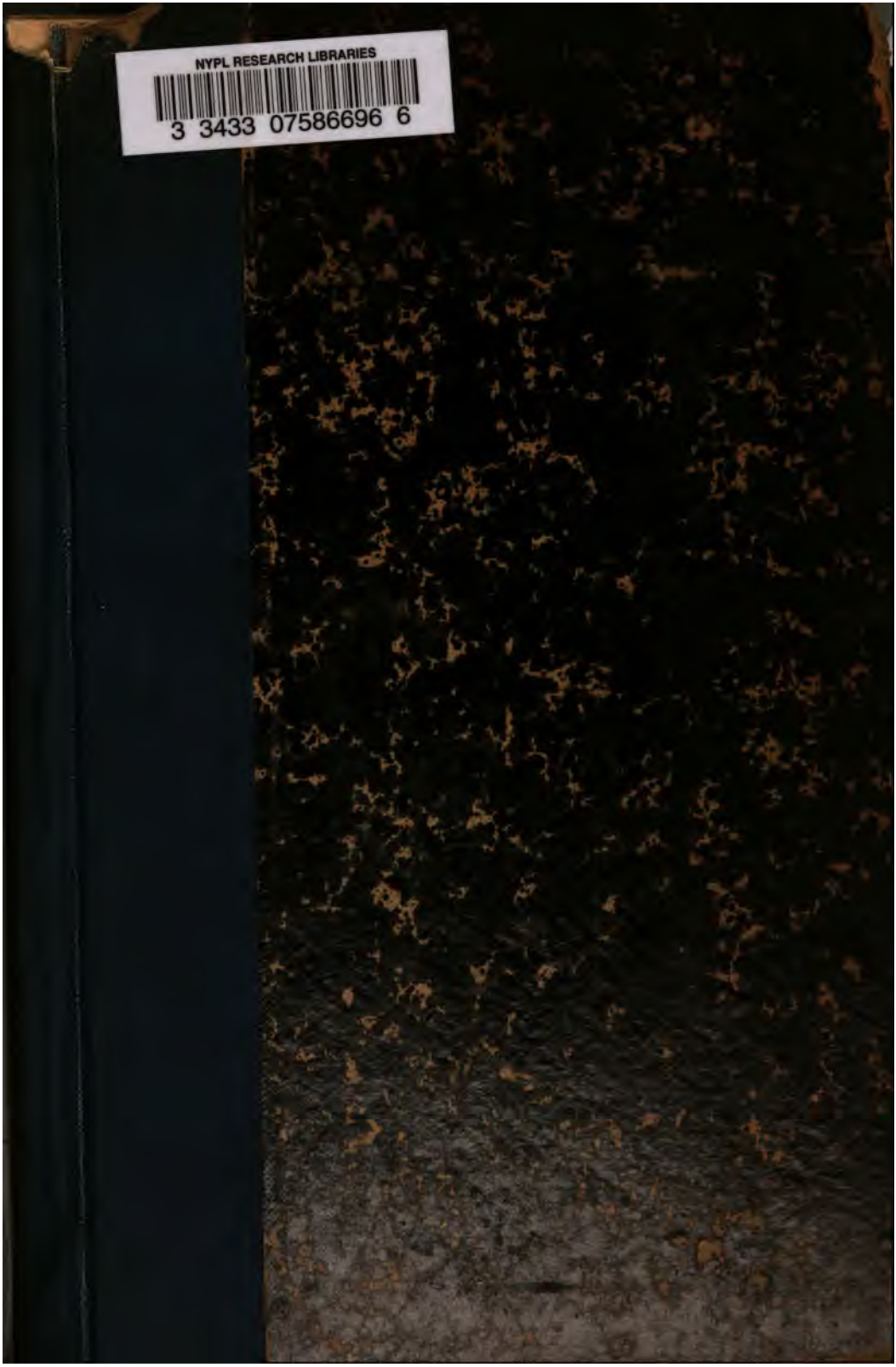
NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07586696 6

Isted Mailer
NIY

ISTED MØLLER

CALIGULA

DRAMA I FEM AKTER

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVI

CALIGULA

ISTED MØLLER

CALIGULA

DRAMA I FEM AKTER

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1906

hnB

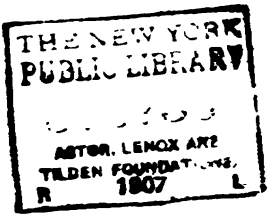

Om CALIGULA berette romerske Historieskrivere, at han i Begyndelsen optraadte som en mild og velsindet Hersker, men at han efter nogen Tids Forløb udviklede sig til en blodig Tyran, der hengav sig til de mest vanvittige Udskeielser. Forklaringen til denne pludselige Overgang søgte man i den Omstændighed, at han i sin Regjerings ottende Maaned blev angreben af en Sygdom, der syntes at have paavirket hans Aandsevner.

TACITUS meddeler i sine *Annales XII, 65—67,* at man i Datidens Rom kjendte en hemmelig Gift, der virkede forvirrende paa Forstanden uden at dræbe.

TIL

CARL LØFFLER

PERSONER

CAJUS CÆSAR, med Tilnavnet *Caligula*.
DECIUS, Senatets Formand.
MACRO, Prætorianernes Øverste.
METELLUS, tidligere Hærfører.
SEMPRONIUS, Underkvæstor fra Provindserne.
GALLENUS, Cæsars Frigivne.
LABIENUS, POPILLIUS, MAXIMUS, CALPURNIUS } fornemme Romere.
FØRSTE SENATOR.
ANDEN SENATOR.
AMMINADAB, ægyptisk Læge.
KNISUS, Hushovmester hos Metellus.
GLAUCO, Vært i et Herberge.
COCLUS, hans Medhjælper.
BURRUS, Slavehandler.
FØRSTE PRÆTORIAN.
ANDEN PRÆTORIAN.
LYSIAS, græsk Slave.
KLEANDRIDES, græsk Slave.
EUNIKA, græsk Slavinde.
FABIA, romersk Slavinde.
DØRVOGTERE.
Fornemme Romere. Prætorianere. Fangevogtere. Slaver. Slavinder.

Handlingen foregaaer i *Rom* og Omegn Aar *37* efter Christus. Mellem første og anden Akt er der forløben otte Dage.

Den Regel er fulgt i nærværende Arbeide, at hvor en Stavelse af metriske Hensyn skal bortsløifes inde i et Ord, er dette dog altid skrevet fuldt ud. (f. Ex. „Villie", skjøndt der skal læses „Vil'je").

FØRSTE AKT

Hal hos METELLUS. Hist og her Sæder. I Baggrunden et Bord. Langs Væggene flere Statuer, deriblandt en i mørkt Materiale, forestillende Underverdenens Gudinde *Proserpina*; foran denne brænder der en lille Altarild. Udgange til begge Sider i For- og Baggrund.

FØRSTE SCENE

En Del fornemme Romere, deriblandt POPILLIUS og MAXIMUS, grupperede i Samtale.

POPILLIUS

Det altsaa afgjort er, min Maximus,
At Rom, naar Timen kommer, trygt kan stole
Paa Landbefolkningen?

MAXIMUS Jeg har som sagt
I disse Uger gjennemreist vor Halvø,
Og overalt, i Magna Græcia,
I Umbrien, Ligurien jeg mødte
Den samme Misfornøielse. Der ulmer
En Oprørsild i hele Romerriget,
Man venter kun et Tegn fra Hovedstaden —

POPILLIUS

Det skal man faae — Tak for dit gode Budskab!

ANDEN SCENE

De Forrige. CALPURNIUS hurtigt fra høire Baggrund. Man samler sig efterhaanden om ham.

CALPURNIUS

Metellus har endnu ei viist sig?

POPILLIUS Nei!

Peger mod Baggrundsudgangen tilvenstre

Med Labienus som vor Talsmand han
Forhandler.

CALPURNIUS
Godt!

POPILLIUS Du burde være mødt
I rette Tid: af største Vigtighed
Det Spørgsmaal er, om vi idag kan vinde
Metellus for vor Sag — den Mand, hvem Seiren
Endnu har aldrig svigtet paa hans Bane.

MAXIMUS
Han er vort Haab!

POPILLIUS Vort eneste!

CALPURNIUS Tilgiv,
Men det trak længe ud inat ved Festen,
Som Rufus gav. Høit Solen stod paa Himlen,
Da hjem jeg gik, og end jeg føle kan
tager sig om Panden
Herinde Virkningen af hans Falerner.

POPILLIUS
Du skulde spare, Ven, paa dine Kræfter,
Thi en alvorlig Tid vi gaa imøde!

CALPURNIUS
Naar Kaldet lyder, skal Du finde mig
Iblandt de Forreste, men indtil da
Jeg Livet nyde vil, dets Roser plukke —
Tidsnok indhenter os den blege Død! —
Veed I forresten, hvem jeg saae imorges,
Da jeg forbi Saturnus-Templet gik?

STEMMER
Nei?

CALPURNIUS
Cajus Cæsar.

EN STEMME Vor Caligula!

EN ANDEN STEMME
Ham, som vi Alle elske, Roms Behersker!

POPILLIUS
Beruset vel og fulgt af kaade Tøiter?

CALPURNIUS ryster paa Hovedet
Han havde sig forklædt, som af og til
Han har for Skik, naar han en Dukkert sig
Vil tage i de snævre Gaders Bærme.

POPILLIUS til Maximus
Veed Du, at til Sicilien nys han sendte
Sin unge Viv for mere uforstyrret
at kunne søle sig i sine Laster —
Men vogt Dig, Cæsar!

CALPURNIUS Han med Macro fulgtes.

POPILLIUS
Et værdigt Selskab!

MAXIMUS Det dog Macro var,
Der kvalte Roms Tyran med sine Hænder,
Befriede os for Tibér —

POPILLIUS Men gav os
Caligula, en ussel Dreng, i Stedet!

CALPURNIUS
Du overdriver: noget tog i Arv
Han fra Germanicus, sin store Fader.
Jeg trods Forklædningen imorges kjendte
Ham ved det første Blik: Hans Gang er ædel,
Og selv hans Aasyn taler om hans Byrd.

POPILLIUS
Som Barn sit Hjem han havde paa Capreæ,
Hvad troer Du dér han lærte af Tibér?

EN AF FORSAMLINGEN
Blodhunden!

EN ANDEN Skurken!

CALPURNIUS Ja, jeg mener blot,
At som jeg saae ham vandre over Torvet
Med tankefulde Miner, Armene
Lagt overkors og Panden rynket dybt,
Han gjorde Indtryk af en virksom Aand

Og ligned' mindst af alt en Svirebroder —
Man veed jo ogsaa da, at han med Iver
Sig stundom kaster over Statens Sager.

POPILLIUS
Du priser ham i høie Toner, troer jeg?

CALPURNIUS
Jeg har Medlidenhed med denne Yngling,
Hvem Skjæbnen for knapt otte Maaneder siden
Har stillet paa saa vanskelig en Post —
Men derfor kan, Popillius, Du dog
Trygt stole paa mig: aldrig vil jeg glemme
Hin dyre Ed, jeg svor, den Gang Tibér,
Benyttende et lumpent Paaskud, plyndred'
Mig for mit Arvegods, saa næsten nu
Jeg som en Tigger staaer!

EN AF FORSAMLINGEN Fra mig den Nidding
Stjal ogsaa, hvad jeg eiede!

EN ANDEN Min Fader
Han hemmeligt lod dræbe!

FLERE STEMMER Han —

CALPURNIUS Stands, Venner!
Der findes ei en Tavle, stor nok til
At rumme alle hans Forbrydelser —
Min Ed den lød: Død over hver en Cæsar,
Der som Tyran vil herske over Rom!

ALLE
Død over hver en Cæsar, hver Tyran!

POPILLIUS
Og vi har ingen Tid at give bort —

MAXIMUS med et Blik til Døren
Den varer længe, den Forhandling!

CALPURNIUS Ja,
Det bliver maaske ei saa let at vinde
Metellus for vort Formaal, som I tro!

Husk, i hvor mange Aar han rundt ved Grændsen
Har vore Legioner ført til Seir!
Det skal ei undre mig, om han er træt,
Om han vil nyde Hvilen hér i Ro
Og bytte Teltet med det bløde Leie.

POPILLIUS
Det er hans Pligt at støtte os: han skal!

CALPURNIUS
Metellus kjender ikke Ordet „skal".

POPILLIUS
Saa maa han ville: til en Slægt han hører,
Der elsked' Statens Frihed over alt!
Hvad hér er skeet, imedens han var borte,
Har fyldt med Sorg og Harme ham, det veed jeg!
Hans Hjælp er os nødvendig: han har Magt,
Thi Hærene i Østen blindt ham lyde,
Og han en Villie eier, haard som Stenen,
Der vil formaa de Vaklende at samle —
Glem ei desuden, at vi ved hans Rigdom
Vil kunne vinde Pøbelen i Rom,
Og uden den kan ingen Reisning tænkes.

CALPURNIUS seer sig om
Ja, rig han være maa: sin Bolig hér
Udstyrer han jo, som om selve Cæsar
Han overstraale vil.

MAXIMUS En Mængde Skibe,
Fuldt lastede med Skatte, siger man,
Han førte med fra Asien til Rom.

CALPURNIUS
Fuldt lastede tillige uden Tvivl
Med Jammer, Taarer, Suk og Klageskrig
Fra Folkeslagene, han undertvang.

POPILLIUS
Sandsynligvis: det er jo Krigens Gang!

CALPURNIUS
Af Billedstøtter skal alene han
Saa mange eie, at en Række Sale
Han fylde kan med deres tause Skjønhed.

MAXIMUS pegende
Hvem forestiller hun — bag Altarflammen?

CALPURNIUS
Man mærker let, min kjære Maximus,
At du paa Landet altid levet har
Og derfor ikke kjender stort til Kunsten:
Du ellers snart i dette Blik, saa mørkt,
Saa uheldsvangert, maatte kunne læse,
At det er Underverdenens Gudinde,
Proserpina, Du for Dig har — den Grumme,
Hvis Aasyn breder Rædsel blandt de Døde.

MAXIMUS peger paa Ilden
Og hvorfor dyrker han mon særligt hende?

CALPURNIUS
Hans Hushovmester Knisus har fortalt mig,
At vor Metellus, som saa mange Andre,
Er opfyldt af en mystisk Overtro
Og mener, at Proserpina maa være
Ham huld, fordi han fra saa mangen Valplads
Har hende Døde sendt i Tusindvis.
Derfor han daglig under sære Former
Til hende offrer —

MAXIMUS Stille, dér han kommer!

TREDIE SCENE

De Forrige. METELLUS*) fra venstre Baggrund med LABIENUS.

METELLUS
Vær hilset, Venner! Labienus har
Indviet mig i Eders Planer nu.
Som Romer af den gamle Skole deler
Jeg Eders Misfornøielse, men dog

*) METELLUS: 50 Aar, en høi, barsk, graasprængt Krigerskikkelse med ret ungdommelige Bevægelser.

Jeg tvivler paa, at Tiden hélt er moden
Til Cæsars Aag at ryste af vor Skulder.
Er Haanden løftet først, maa Slaget falde,
Derfor det gjælder at betænke alt.
I Rom er Mængden endnu blindt beruset
Af Cæsardømmets Fester, rige Gaver,
Og i Provindsen —

MAXIMUS Den jeg svarer for!
Jeg kommer fra en Reise —

LABIENUS Maximus
Beretter, at man venter kun paa os —

METELLUS
Fortæl mig, hvad Du veed!

MAXIMUS Først i Tarent
Jeg mødtes med de Utilfredse —

FJERDE SCENE

De Forrige. KNISUS fra høire Baggrund.

KNISUS Herre,
Tilgiv, men Burrus, Slavehandleren,
I oftere har spurgt om, er herude —

METELLUS
Har han bragt Pigen med?

KNISUS Ja!

METELLUS Lad ham komme.

Knisus ud.

FEMTE SCENE

De Forrige (uden Knisus).

METELLUS til Maximus
Ja undskyld, at Du afbrudt blev,
Men Burrus i saa stærke Ord har talt
Om den Slavindes Skjønhed, han har kjøbt mig,
At min Nysgjerrighed er vakt.

SJETTE SCENE

De Forrige. BURRUS med EUNIKA*), tæt tilsløret. Hun bliver ført over til venstre, hvor Metellus staaer, medens de Andre trække sig hen tilhøire.

BURRUS dybt hilsende
Jeg haaber,
I blive skal tilfreds.

METELLUS med en Haandbevægelse
Du Bud skal faae!

Burrus ud.

SYVENDE SCENE

De Forrige (uden Burrus). Metellus løfter Eunikas Slør, idet hun vender Ryggen til de Andre. Hun staaer med nedslagne Øine, og et Beundringsudraab undslipper ham.

METELLUS
Heh!

Han betragter hende længe. Endelig lader han Sløret falde, idet han hvisker til hende:

Vent, Barn, jeg strax skal — derpaa høit til de Andre og hurtigt som jeg sagde før:
Jeg troer det bedst endnu en Stund at vente,
Men vi kan mødes jo og drøfte Sagen —
Dog ikke hér hos mig, det vilde vække
Mistanke snart i Cajus Cæsars Kreds.

MAXIMUS
Jeg foreløbigt boer i det Herberge,
Som ligger tæt ved Palatinerhøien
Og bærer Glaucos Navn. En evig Strøm
Af Reisende dér Nat og Dag man finder,
Hidlokkede fra alle Verdens Kanter:
Dér vil vi kunne samles uden Frygt!

METELLUS
Jeg Tid maa have til at drøfte Planen!
Giv mig en Frist af otte Dage, saa
Hos Glauco mødes vi —

POPILLIUS
Den Frist var lang!

METELLUS skarpt
Det bliver ikke før!

*) EUNIKA: 22 Aar, en høi, lys, slank Kvindeskikkelse med skjønne Ansigtstræk. Udtrykket præget af Alvor og Sværmeri.

LABIENUS beroligende til Popilius
Om otte Dage!

MAXIMUS
Men vil I ikke høre —

METELLUS utaalmodig
Det faaer vente!
De gaa ud i Baggrunden tilhøire.

OTTENDE SCENE

EUNIKA. METELLUS. Han slaaer hendes Slør tilside og stirrer paa hende.

METELLUS
Ja, Burrus havde Ret: en Skjønhed er Du!
Hvad hedder Du?

EUNIKA
Mit Navn er Eunika.

METELLUS
Ved Jupiter, mit Barn, Du mig behager!
Jeg Burrus Ordre gav at skaffe mig
En Pige, ung og smuk og veloplært,
Med feilfrit Legem', uberørt af Mænd,
Og Heldet har ham fulgt. Jeg føler mig
Hélt varm ved Synet af Dig, Blodet ruller
Ungdommeligt igjennem mine Aarer.
Tager hendes Haand
Troer Du ei nok, Du finde kan Behag
I slig en gammel Kriger?

EUNIKA
Som Slavinde
Hver Dom om Eder ligger fjernt mig, Herre.

METELLUS
Du taler flinkt vort Sprog, min lille Due.

EUNIKA
Det lærte jeg som Barn alt i Korinth,
Forinden Fader drog med al sin Slægt
Til Pontus Euxinus og satte Bo.

METELLUS vil omfavne hende
Du søde Unge! Hun undviger ham Naada, gjør Du Modstand?
Det er Metellus ikke vant til!
Da hun skræmmes af hans vrede Mine, stryger han hende blidt henover Skulderen
Saa—aa!
Af en Patricier at være tykkes
Jeg Dig maaske lidt plump: husk, jeg har tilbragt
I Felten tredive Aar — dér lærer man
Just ei den fine Tone. Tager hende under Hagen Op med Næbet!
Jeg til min Elskerinde vælger Dig,
Det er en Ære, Kvinderne i Huset
Dig stærkt misunde vil — — Du tier — — tal!

EUNIKA.
I spøger: En af Romerrigets Store —

METELLUS
Nei, nei, jeg spøger ei! Vel graaner Skjægget,
Men end er Ilden ikke slukt herinde,
Og naar jeg seer en fager Skikkelse
Som din, min Eunika, den blusser høit!

EUNIKA
Nedværdige det vilde Eder om
I til en Træl —

METELLUS Naah, som Du kneiser dér —
— Saa stolt! — Du ligner snarere en Dronning.

EUNIKA
Stolt er jeg ogsaa, Herre!

METELLUS Netop hvad
Jeg ønsker mig, thi Du maa ikke tro,
Jeg dele vil med Hvemsomhelst mit Leie.
Ja, i de mange Aar, jeg Krigen drev
Og hærged' i Germanien, i Asien,
Jeg tog det ei saa nøie: alle Farver
Har hvilet i min Favn — fra nordisk Blondhed
Til ibensorte, afrikanske Piger,

Men nu, jeg hér i Rom slaaer mig til Ro,
En virkelig Veninde vil jeg have,
Og dertil har jeg udseet Dig!

EUNIKA En Pige
Med Grækeraand kan aldrig fatte Elskov
Til nogen Romer —

METELLUS haanligt Grækeraand!

EUNIKA med stigende Ophidselse I glemmer,
At jeg uskyldig er — uplettet.

METELLUS leer Ha!
Nei, kjære Barn, dét glemmer jeg just ikke —
Den Sum, den gode Kjøbmand Burrus kræved'
For Dig, vil stadigt minde mig derom.
En hél Talent Du staar mig i, min Pige,
Ja, syv og tyve Tusinde Sestertser,
Men gjerne jeg betaler, thi som sagt:
Med Handlen er jeg mere end tilfreds!
Griber hendes Haand
Din kydske Renhed lokker mig just dobbelt,
Og snart jeg hélt Dig tager —
han fører hende hen og aabner Døren foran tilvenstre
se engang,
Et prægtigt Brudekammer alt Dig venter;
Dér dine Tjenerinder skal Dig smykke
Og saa Metellus kommer til sin Glut.

EUNIKA knæler pludseligt i heftigt Oprør
O Herre, gjør ei dette! Sæt mig til
En Trælledont, saa ussel som Du vil,
Og jeg skal tjene tro — men ikke dette!
Til Rigdom fødtes jeg, man røved' alt,
Kun Et blev levnet mig, min Kvindeære —
Viid, Romer, at vi græske Piger værne
Den som en Skat, der gjælder meer end Livet!

METELLUS løfter hende op
Du raser, Barn! Nei, disse fine Hænder
Er ikke skabt til Arbeid' — de skal stryge

I kjælen Elskovsleg mig Kinden, mens
Din Læbe søger min med hede Kys.

Han vil atter favne hende, men hun støder ham lempeligt bort, hvad der aflokker ham et truende Udraab

Eh!

EUNIKA

Du hørte: Meer end Livet! Jeg vil nævne,
I Haab om Skaansel, et Bevis Dig for,
At sandt jeg taler: alt jeg har Dig sagt,
At Fader, da jeg end var Barn, forlod
Sin Fødeby Korinth og til det fjerne
Melassos sig begav med al sin Rigdom.

METELLUS

Hvorfor?

EUNIKA

Fordi — o Herre, bliv ei vred —
Fordi hans græske Frihedsaand ei kunde
Sig bøie under Romas Tyranni.

METELLUS

Se se! Og som det lader, har Du arvet
En Del af denne Frihedsaand — naanaa,
Man faaer vel Bugt med den, min lille Ven!
Viid: Frihed er et Gode, som alene
Er til for Romeren, for Verdens Herre.

EUNIKA

I lyde jo dog selv en Cæsar nu —

METELLUS med Uvillie

Den Ting forstaar Du ikke — fortsæt blot!

Han tager Plads

EUNIKA

Melassos var en Stad med udbredt Handel,
Hvor store Skatte hobede sig op,
Men og den skjønne Kunst stod høit, thi hér
Drog græske Digtere og Vismænd hen,
Naar Romeraaget blev for tungt at bære —
En Fristat danned' vi og nød den Lykke,
Som Uafhængighed alene skjænker —

METELLUS
Men som I ikke havde Krav paa, Pige!

EUNIKA
Mit Hjem var et Palads af Marmor, hvor
Jeg Undervisning fik i hver en Kundskab,
Mens Barneaarene svandt som en Drøm —
med en Gysen
Jeg vaagnede, da jeg blev voxen!

METELLUS Tal!

EUNIKA
I Paphlagonien stod en romersk Hær,
Dens Fører hørte om vor store Rigdom,
Og strax beslutted' han et Røvertog —

METELLUS
Vogt paa din Mund — et „Røvertog"?

EUNIKA Husk, Herre,
At aldrig havde vi fortørnet Roma,
At vi kun ønsked' ét: at bo i Fred —
Men Legionerne brød over Grændsen
Og hærged' Landet rundt med Ild og Sværd,
Imedens vi i Hast vor By befæsted'.
Pause. Derpaa som under en Vision
Jeg husker grant hin frygtelige Dag,
Da jeg ved Faders Side stod paa Muren,
Og Solen blinke saae i tusind Hjelme,
I blanke Spyd og i de dragne Sværd —
Det var som Jorden skjalv, da de sig nærmed'.
Omringet var vi, men vi holdt os bravt;
Selv Kvinder — ogsaa jeg — var med paa Muren
Og kogte Beg, der mødte Fjenden, naar
Han stormed' frem. Da bygged' de Maskiner,
Som kunde knuse Murene ved Stød,
Og nu var Timen kommen: Romerne
Sig trængte gjennem Aabningen! Jeg iled'
Hjem til min Faders Hus, hvor mine Kjære
Snart samled' sig — Pause — forvildet — saa Plyndringen
begynder:

Jeg hører Skrigene, de hæse Hyl,
Der lyde, som de kom fra Vilddyrs Struber —

METELLUS revet med, springer op
Jeg kjender denne Lyd, jeg kjender den!
Sætter sig atter

EUNIKA
I Brand staaer Byen alt paa flere Kanter,
Forbi os flygte Mænd og Kvinder — Børn,
Smaapuslinger, der knapt kan følge med!
Rædsel staaer gravet ind i hvert et Ansigt,
Vanvid af Øjet lyser: Romerne!
Vort Hus er lukket, men de storme paa —
Af Angst jeg skjælvende mig klynger til
Min Fader, der i Hallen venter Fjenden,
Bevæbnet, som de Andre, med et Sværd.
Nu giver Døren efter! Ind de styrte
Forpustede — fra deres vaade Hænder
End drypper Blod af dem, de nylig myrded'
Paa Gaderne — og Kampen er kun kort!
Min Fader bliver skaanet for at vise
De Plyndrende, hvor Skattene er gjemt,
med Hænderne for Øjnene
Men alle mine Frænder seer jeg falde —
Den hele Husstand vride sig i Dødskamp!
Hæver Hovedet
Jeg selv staaer stivnet som en Sten, mens Stænk
Af mine Kjæres Blod sig spreder over
Min Kjortel. Døden mindst jeg frygter,
Men skjændes vil jeg ei af disse Bødler:
Skjult i min høire Haand en Kniv jeg holder,
Som skal mit Hjerte naae ved første Tegn,
Og allerede griber en Soldat,
En vild Barbar, med sine røde Fingre
Mig om min Arm, da en Befalingsmand
Ham standser, raabende: „Rør hende ei!
Hun skaanes skal for senere at sælges". —
Jeg læste i hans vindesyge Blik,
At Faren var forbi — — se, ædle Herre,
Alt det, I hér har hørt, skal vise Eder,

At det var Alvor, hvad jeg sagde før:
Den Mand, som krænker mig, han dræber mig!

METELLUS
Du tager saa høitideligt paa Tingen,
Men Du fortæller godt: De lange Aft'ner
Skal Du forsøde mig med munter Snak —
Hvad blev der af din Fader?

EUNIKA Ei jeg veed det!
De tog ham fra mig — slæbte ham afsted,
Men tidligt jeg og silde siden da
Har bedt til Zeus, at han maa blive skjærmet,
Hvor han end færdes paa den onde Jord.

METELLUS reiser sig
Jaja — men bort nu med de mørke Tanker
Og ræk mig dine Læber til et Kys;
Vi spilde Tiden kun ved disse Minder,
Og alt imens min Længsel voxer, Pige!
Han vil lidenskabeligt omfavne hende, hun værger sig med Kraft, hvorfor han opbragt raaber
Vogt, Eunika, Dig vel! Gaa ei for vidt,
Thi vækker man min Vrede, kjender jeg
Til Skaansel ei! Griber om hendes Haandled Husk, min Slavinde er Du,
En Ting, som Stolen dér, som Bordet kun!
Ved mindste Vink fra mig vil Pidsken tegne
Paa dine Skuldre sine Purpurstriber,
Og i min Kjælder staar en Pinebænk:
Den Herre hader overflødig Snak,
Saa hvis jeg i hans Arme lægger Dig,
Vil snart dit Jammerskrig mig trygle vildt
Om Gunst og Naade, stolte Grækerinde —
Hans Favntag det er haardt, forstaaer Du vel,
Og glubsk han er — det kunde hændes, Pige,
At han din Skjønhed røved' Dig!
Hun ryster paa Hovedet og frigjør sin Arm. Han med stigende Vrede Ja saa! —
Du er lidt vanskelig at tale med,
Min gode Eunika — hvad siger Du,

Om jeg Dig gav til Pris for mine Slaver,
Saa Hver og En med Vold dig kunde tage?
Tænk lidt paa det —

NIENDE SCENE

De Forrige. KNISUS fra høire Baggrund.

KNISUS Senatets Formand Decius
En Melding har at bringe Eder.

METELLUS studsende, tilsiører Eunika Decius,
Caligulas Fortrolige? Giver Tegn med Haanden Nuvel!
Knisus fører Decius ind og gaaer derpaa ud i Baggrunden tilvenstre.

TIENDE SCENE

METELLUS. EUNIKA. DECIUS.*)

DECIUS
Fra Cajus Cæsar kommer jeg med Hilsen:
Hvis Du tillader det, vil han idag
Aflægge Dig et kort Besøg.

METELLUS Jeg ei
Forstaaer, hvad der forskaffer mig den Ære?

DECIUS
Det vil Dig Cæsar sikkert selv forklare.

METELLUS
Og naar kan jeg ham vente?

DECIUS Han vist alt
Paa Veien er herhen.

METELLUS Jeg Gjæstfrihed
Selvfølgeligt vil vise ham. Maaske
Du tøver hér, mens Forberedelser
Jeg træffer til hans Komme?

DECIUS Som Du vil!

Metellus peger paa forreste Dør tilvenstre, hvor Eunika gaaer ind, medens han selv benytter Døren længere tilbage.

*) DECIUS: 55 Aar, klog og alvorlig Romertype.

ELLEVTE SCENE

EUNIKA aabner atter Døren, idet hun kaster Sløret tilside. DECIUS hurtigt hen til hende.

DECIUS
Saa skal vi mødes da i Tigrens Hule!

EUNIKA bønligt
Med Vold han truer mig — det Døden er —
Og jeg vil nødigt dø, jeg er saa ung!

DECIUS
Du arme Barn! Desværre, da hos Burrus
Jeg ved et Lykketræf opdaged' Dig,
Det var for sént: Metellus havde kjøbt Dig!

EUNIKA
Men Du mig lovede —

DECIUS Ja, jeg vil prøve
At fri Dig af hans Kløer, min Eunika,
Hvor stærke og hvor skarpe de end ere.
Dog, vilde selv jeg tage Kampen op,
Jeg frygter, at det blot blev til din Skade,
Og derfor har jeg talt til Cæsar om Dig —
Hvis Nogen kan Dig frelse, er det ham!
For din Skyld kommer han, men har tillige
En anden Hensigt dog med sit Besøg:
Metellus vover næppe Nei at sige,
Naar Cæsar foreslaaer at kjøbe Dig.

EUNIKA forundret, næsten bestyrtet
Vil Verdensherskeren mig bringe Hjælp?!

DECIUS
Din sørgelige Skjæbne rørte ham.
Forunderligt det ogsaa var: saasnart
Jeg Navnet Eunika hos Burrus hørte,
Min Tanke uvilkaarligt fløi tilbage
Til hine fjerne Tider, da som Prætor
Jeg leved' i Korinth og slutted' Venskab
Med Kleandrides —

EUNIKA Stakkels, stakkels Fader!

DECIUS
Der fandtes i hans Hus et treaars Barn,
Et lille Pus, som tidt jeg tog paa Skjødet
Og leged' med — hun kaldtes Eunika — — bevæget
Det Øieblik var tungt, da som Slavinde
Jeg hende traf —

EUNIKA Min Tak til Guderne,
At de Dig atter sendte paa min Vei —
Ak, kunde Du et Spor blot ogsaa finde
Af Fader — sikkert nok de har ham ført
Til Rom.

DECIUS løfter hurtigt Haanden
Jeg skal forsøge det, men Tys!
Hun forsvinder ind ad Døren.

TOLVTE SCENE

DECIUS. KNISUS fra venstre Baggrund, ledsaget af nogle Slaver, der anbringe Drikkekar paa Bordet i Baggrunden. METELLUS kommer i en festligere Klædning.

METELLUS
Har Du nu alt i Orden, Knisus?

KNISUS Herre,
Det vil ei vare længe! Medens I
Et Bæger Vin med Eders Gjæster tømmer,
I Spisesalen dække vi et Bord,
Som skal faae selve Cæsar til at studse,
Saaledes bugner det af Guld og Sølv,
Af drevne Kar og kostelige Vaser.

METELLUS
Og har Du noget, Knisus, som kan kildre
Hans kræsne Gane?

KNISUS Herre, til Dit Held
Ankom igaar fra Arkipelagus
Til Ostia et Skib med Nyt af Aaret,
Og hele Rom imorgen kun vil tale

Om at de første Muslinger fra Chios
Fik Cæsar, da han spiste hos Metellus.
Metellus nikker og giver ham Tegn til at gaa
Endnu kun ét! I Leiren pleied' I
At hilse Gjæstens Komme med Musik,
Skal den og lyde hér?

METELLUS uvillig, betænker sig
Hm — — lad saa være!
Knisus ud i Baggrunden tilhøire.

TRETTENDE SCENE

DECIUS. METELLUS.

METELLUS
Tilgiv! Min Pligt som Vært —

DECIUS Selvfølgeligt!
Det glæder mig, at Du din Gjæst, Metellus,
Modtage vil paa en saa festlig Vis:
Jeg Dig forsikkrer, at han vel fortjener
Hver Romers Kjærlighed.

METELLUS Maaske — maaske!

FJORTENDE SCENE

De Forrige. KNISUS hurtigt fra Høire.

KNISUS
Der høres Larm paa Gaden: Cæsar kommer!

Knisus og Decius ile ud i Baggrunden tilhøire. Metellus bliver staaende ubevægelig.

FEMTENDE SCENE

Festlig Musik med krigeriske Hornsignaler udenfor. Lictorer og Prætorianere marchere ind og stille sig i Række. CALIGULA*) kommer, fulgt af DECIUS. Denne giver Tegn til Følget, der atter gaaer ud tilhøire.

CALIGULA
Jeg hilser Dig, Metellus!

METELLUS Vær velkommen!

CALIGULA
Mit Øie søgte Dig i Husets Forhal?

*) CALIGULA: 24 Aar, ædel Holdning, smukt formede Træk, Udtrykket grublende, forpint.

METELLUS
Det Skik har altid været her i Rom
Sin Ligemand i *Atrium* at vente.

DECIUS harmfuld
Metellus!

CALIGULA Lad ham tale kun! Til Metellus Jeg Dig
Besøger, ikke for at yppe Strid,
Men for en Ven at vinde mig. Hjerteligt Metellus,
Du burde ved din Hjemkomst have søgt mig,
Som Statens Leder kunde jeg det fordre —
Du holdt Dig borte, derfor kommer jeg!
Fuldt vel jeg indseer din Betydning for mig,
Thi Cæsardømmet er endnu saa ungt —
Jeg er den tredie Hersker først i Rækken!
Hør dette: jeg vil gjøre godt igjen
Ved naadig Mildhed, hvad Tibér forbrød,
Og derhos sysler jeg med store Planer:
Berømmelse skal knyttes til mit Navn!
Jeg vil, at min Regjeringstid skal lyse
Med Ildskrift i Historiens Annaler —
Men for at opnaa det jeg støttes maa
Af Romas bedste Mænd. Siig nu, Metellus,
Om Du til mig Dig slutte vil?

METELLUS Jeg er
Endnu ei paa det Rene med mit Standpunkt —
Personligt har Du Evnen til at vinde!

CALIGULA
Saa kan jeg altsaa haabe —?

METELLUS afbrydende Tillad nu,
At jeg et Velkomstbæger byder Dig. Caligula nikker
Har Decius alene fulgt Dig?

CALIGULA Nei,
Men Macro blev tilbage for til Folket
At dele Gaver ud: jeg hyldet blev
Af tætte Skarer paa min Vei herhen.

SEXTENDE SCENE

De Forrige. Metellus vinker ud tilvenstre og Slavinder bringe Vin, der hældes i Kanderne paa Bordet i Baggrunden.

CALIGULA afsides til Decius
Er hun, Du talte om, imellem dem?

DECIUS afsides til Caligula
Desværre: Nei, men jeg forsøge vil —
høit til Metellus, da Pigerne nærme sig med Kander og Bægere
Man seer paa Din Slavindeflok, at Du
Som hærdet Krigsmand ikke ændser Skjønhed.

METELLUS opfarende
Hvorledes mener Du?

DECIUS De Kvinder synes
Mig lidt for gamle til at være Heber!

METELLUS til Caligula i Vrede
Hvad siger Du?

CALIGULA med et Skuldertræk
Han har ei ganske Uret!

METELLUS
Jaja, det kunde hænde dog, at jeg
Var Eier af en Pige, som I næppe
Vil kaste Vrag paa — til Slavinderne Ud med Jer, afsted!
De ile ud i Baggrunden tilvenstre, fulgte af Metellus.

SYTTENDE SCENE

DECIUS. CALIGULA.

DECIUS
Det lykkedes — studsende dit Udtryk er saa mørkt?

CALIGULA
Det dybt er mig imod at skulle beile
Til denne plumpe Krigers Venskab — heftig Decius,
Forstillelse, det blev min Lod! Den lærte
Som Dreng jeg hos Tibér, hvor Døden trued'
Mig Dag og Nat — og nu, som Verdens Hersker,
Jeg øve maa den samme Kunst! Du hørte

Mig nævne for ham mine „Planer“ — leer bittert Løgn
Og Løgn igjen;

DECIUS Bagtal dog ei Dig selv!
Du vil det Store —

CALIGULA Ak — alt er saa tomt,
Saa hult, saa fattigt, at jeg knapt begriber,
At end jeg drager Livets Aande!
Støtter sig til Decius' Skulder
Ven,
Jeg kjæmper mod mit Mismod uden Haab:
Selv naar jeg, som inat, mig styrter ud
I Galskab mellem vilde Bakkantinder,
Det er forgjæves — vækker kun min Lede!

DECIUS
Dét heller ikke Veien er til Lykken!

CALIGULA
En Vei til Lykken — siig mig: Hvor gaaer dén?

DECIUS
Det har Du tidt nok hørt: igjennem Pligten!
Indtrængende
Kald din Cæsonia tilbage fra Sicilien —

CALIGULA hurtigt, da han seer Metellus
Det nytter ei — hun kan mig ikke hjælpe.

ATTENDE SCENE

De Forrige. METELLUS fra venstre Baggrund.

METELLUS
Slavinden skal blot smykkes lidt —

CALIGULA Du blev
Dog ikke vred?

METELLUS tøvende Nei —

CALIGULA Eet der er endnu:
Stort Ry der gaaer af alt, hvad Du har bragt
Af kunstneriske Skatte hjem fra Østen,
Dem ønsked' jeg at se?

METELLUS mildere Ja, som Du vil,
Men gjemte hen de fleste af dem ligge,
Indtil jeg bygget faaer et større Rum,
Og derfor maa Du med lidt Taalmod væbne
Dig, mens de tages frem —

CALIGULA nikker og seer sig om
Alt hér i Salen
Man finder udsøgt Kunst for hvert et Skridt: peger
Det synes, at Proserpina Du har
Til Husgudinde valgt?

METELLUS Jeg Billedstøtten
Et Sted i Asien fandt —

CALIGULA Et herligt Værk,
Men fast man skræmmes ved det!

METELLUS Der blev ogsaa
Fortalt, at Kunstneren, før han begyndte,
Steg ned i Tartarus og saae Gudinden —
Da Statuen stod færdig, laa han død
Ved hendes Fødder!

DECIUS efter en lille Pause Asien Du nævnte:
Tillad, min Cæsar: Da jeg gik herhen,
Et Brev man gav mig fra Judæa, hvor
Min Søstersøn Sempronius har tjent
Som Underqvæstor. Paa mit Bud han vender
Tilbage nu, og han kan ventes snart —
Jeg haaber, Du vil naadigt tage mod ham?

CALIGULA
Din Slægt er sikker paa min Gunst.

DECIUS Tak!

CALIGULA vender sig Macro!

NITTENDE SCENE

De Forrige. MACRO*), fra høire Baggrund, hilser Metellus koldt.

CALIGULA
Det vared' længe!

*) MACRO: 35 Aar, smukke Træk, Udtrykket hovmodigt, Blikket lurende.

MACRO Jeg tilmode er
Som om de vilde Dyr, der spærres inde
I *Circus Maximus*, jeg havde fodret,
Saa graadigt slog det brave Romerfolk
Sin Tand i mine Poser med Sestertser:
Først knurrede de af Begjærlighed,
Men da de saae det blanke Sølv, blev det
Til hæse Brøl — min Livvagt kunde næppe
I Afstand holde dem! Jeg delte ud,
Og langt om længe tav de — de var mætte!
Klogt handler Du, min Cæsar, ved at proppe
Til Halsen dine Romere med Gaver,
Saa vil de elske Dig og logre for Dig
Som Køtere med deres Haler —

METELLUS opbragt Nok!

MACRO leende
Nei, Romerfolket aldrig kan faae nok!

TYVENDE SCENE

De Forrige. EUNIKA viser sig, smykket, i Døren foran tilvenstre.

CALIGULA
hvem Decius giver et hemmeligt Tegn, med uvilkaarligt Udbrud
Ah!

METELLUS til Eunika, pegende paa Bordet
Skjænk af Vinen dér og byd den om!
Hun bringer Bægere. Caligula og Metellus hilse hinanden og drikke.

CALIGULA til Eunika
Endnu et Bæger!
Til Metellus, medens hun gaaer op mod Baggrunden
Ja, jeg Ret Dig giver,
I hende eier Du en sjælden Skjønhed —
seer efter hende
Saa fuld af Ynde — hvad er hendes Navn?

METELLUS
Hun hedder Eunika, Afstamning græsk!

CALIGULA modtager Bægeret og drikker
Tak, Eunika!

METELLUS betragter hende med Stolthed
Tillige er hun oplært
I al Slags Kunst!

CALIGULA Hvad kan Du?

EUNIKA Saare lidt!

METELLUS
Aah Snak! Fra Burrus veed jeg, at hun synge
Og spille kan og dandse — syng en Sang
For Cajus Cæsar!

EUNIKA til Caligula Tilgiv, høie Herre,
Den Fugl, man har berøvet Vingerne,
Kan ikke synge —

METELLUS Naa, saa siig et Digt!

EUNIKA til Caligula
Jeg kunde mange muntre Vers, da end
Jeg i Melassos leved' glad og fri,
Men Sorgen fik mig til at glemme dem.

METELLUS
Vogt, Eunika, Dig vel og lyd mit Bud!

EUNIKA
Et lille, fattigt Digt jeg selv har formet,
Da i et Fangehul man kasted' mig,
Hvor der var mørkt og koldt —

CALIGULA Nu, lad os høre!

EUNIKA
Skjæbnen, den strenge,
Livet behersker,
Guderne selv maa
Lyde dens Villie,
Blindt gaaer den fremad
Træder isønder
Skjælvende Sjæle,
Kjender ei Medynk.

I deres Vaande
Menneskene sende
Bønner om Frelse
Op mod det Høie.
Sjældent de høres,
Guderne ere
Langt fra os fjernet,
Ændse os lidet.

Dog: hvem ei Glæden
Naaer til paa Jorden,
Fanger den aldrig,
Thi efter Døden
Fører den gamle
Charon i Baaden
Taus os og tyst til
Skyggernes Verden.

Dybt under denne
Tartaros ligger:
Evige Pinsler
Vente de Slette,
Som hér forbrød sig — —
Priis ei det Barn, der
Fødes til Verden —
Tung er vor Lod!

Pause.

DECIUS
Du lille Stakkel, ei dit Digt just svarer
Til Grækerfolkets lyse Syn paa Livet.

EUNIKA
Der mørkt i Fængslet var, hvor det blev til.

CALIGULA
Saa triste Tanker og saa ungt et Blod!

MACRO
Alt det, hun taler om, er Hjernespind,
Der findes Intet bag ved Gravens Gjemme:
Udødelighed naaes kun ved Bedrift!

EUNIKA

Et Ansvar maa der være — og en Domstol —
med Heftighed
Ja, Lidelsernes Maal er fyldt til Randen,
Et Skrig af Smerte stiger op fra Jorden,
Hvis ikke Nogen hørte dét, var Livet
Ei til at bære halvt vendt mod Metellus hvis der ikke er
En Straf for dem, som pine os, saa var
det Hele meningsløst, det Hele Vanvid!

MACRO

Hvem siger, der skal være Mening i det?

EUNIKA

Husk Danaiderne, husk Tantalos
Og Sisyphos — ja, hér paa Jorden alt
Sig Furierne snige efter os
Og bringe Sjælekval til Hver og En,
Som handler uret.

CALIGULA til Macro Derom er ei Tvivl,
At Tartarus med sine Rædsler venter
Den, som forbryder sig — og Furierne,
De ere til, dem saae jeg, naar Tibér
I Slottet paa Capreæ flakked' om,
Mens Nattens frygtelige Timer léd:
Skum stod der ved hans Mund — han skreg i Vaande,
Thi Blodet af de Myrdede sig reiste
Imod ham som en Trudsel — end jeg gyser
Ved Tanken om hans Øine, thi i dem
Laa gjemt al Underverdenens Gru, som Pigen
Hér taler om.

MACRO Han led af Overtro!

CALIGULA

staaer et Øieblik i Tanker, river sig saa løs og siger til Metellus
Behag jeg finder i din Grækerinde;
Om Du en Tjeneste din Gjæst vil vise,
Saa sælg mig hende — jeg betaler Dig,
Hvad Du forlange vil.

METELLUS Det kan jeg ikke!

CALIGULA
Hvad? Kan Du ei, naar Cæsar beder?

METELLUS med vakt Opmærksomhed Nei!
Afsides til Eunika
Gaa i dit Kammer ind og aflaas Døren,
Indtil de Fremmede er borte.
Hun gaaer.

ENOGTYVENDE SCENE

De Forrige uden Eunika.

METELLUS for sig selv, lettet Saa!
Til Caligula
Som Gjæst Du vælge maa af mine Skatte
Alt, hvad Du vil, og der er Ting imellem,
Langt mere værd end denne dumme Pige —
Men hende faaer Du ikke!

CALIGULA Og hvorfor?

METELLUS med en hoverende, bister Latter
Fordi jeg selv vil have hende, Cæsar!

CALIGULA bryder af
Nuvel — — saa var det Tingene, som Du
Fra Orienten har bragt med Dig —?

METELLUS Snart
De være skal i Orden — Du saalænge
Mig undskyldt have maa —?

CALIGULA nikker Jeg venter hér.
Metellus ud i Baggrunden tilvenstre.

TOOGTYVENDE SCENE

De Forrige uden Metellus. Replikkerne falde hurtigt.

CALIGULA
Han svared' Nei —

DECIUS Hér maa der handles hurtigt!

MACRO
Hvad er det, I har for?

CALIGULA Vi redde vil
Den arme Pige af hans Vold.

MACRO Tibér
I Tvivl ei vilde have været om,
Hvordan Metellus skulde overtales!

DECIUS
Tibér er død!

MACRO efterabende, med et Smil
Jeg veed det, Decius!

DECIUS
Nei, hun maa flygte!

CALIGULA Hvis han fik at vide,
At vi —

DECIUS hen til Døren tilvenstre og banker
Naar man forsigtigt gaaer tilværks —

CALIGULA med en Bevægelse, som for at holde ham tilbage
En Fjende faaer jeg —

TREOGTYVENDE SCENE

De Forrige. EUNIKA, uden Smykker, hurtigt fra Døren.

EUNIKA knælende for Caligula
Høie Cæsar, hjælp mig!

CALIGULA betragter hende grublende, derpaa pludseligt
Ja, Eunika, jeg vil det! Til Macro Kald Gallenus!

Macro vinker ud tilhøire i Baggrunden.

FIREOGTYVENDE SCENE

De Forrige. GALLENUS.

CALIGULA til Gallenus
Hør mig: jeg stole kan jo paa din Kløgt
Og paa din Troskab — hemmeligt Du skal

Ledsage denne Kvinde til mit Lyststed
Bag *Campus Martius*

GALLENUS ud foran tilhøire og strax ind igjen
Ja — Døren hér
Til Sidegaden fører — den er tom,
Saa ubemærket vi kan slippe bort.

CALIGULA
Held, Eunika, Jer følge — snart vi sees!
De ile ud. Pegende paa Udgang tilhøire i Baggrunden siger han til Macro
Skaf mig at vide, om det lykkes for dem.
Macro ud.

FEMOGTYVENDE SCENE

CALIGULA. DECIUS.

DECIUS stirrer betænkelig efter de Flygtende
Nu er det skeet: blot denne Gjerning ei
Skal kaste mørke Skygger paa vor Vei!

CALIGULA
Du vilde det jo selv: Det falder næppe
Metellus ind os at mistænke hér,
Og dertil kommer, at vor Handling bærer
Sit Forsvar i sig selv: Den smukkeste
Bevæggrund har jo kaldt os hid —

DECIUS Deri
Jeg ogsaa seer Retfærdiggjørelsen
For dette aabenbare Retsbrud, men
— Du vredes ei — jeg havde ikke tænkt
Mig hende i din Varetægt: Jeg kjender jo
Dit hede Blod — hvis Eunika Du krænked',
Da svandt hvert Forsvar for vort Overgreb,
Og Nemesis os vilde ramme! Med Inderlighed Cæsar,
Jeg elsker denne Pige som en Datter —

CALIGULA varm, griber hans Haand
Frygt ikke, Decius! For din Skyld skal
Hun hellig være mig — Dig skylder jeg
Jo alt, hvad godt jeg kan og veed! Endog
Tibér forstod at læse i dit Ansigt,

At ei til Svig Du kjender; derfor glemte
Han sin Mistænksomhed for én Gangs Skyld
Og tillod Dig at komme til Capreæ
For mig at undervise. Du mig lærte,
Hvad Dyd og Pligt vil sige. I min Sjæl
En Dobbelthed der hersker: fra min Fader,
Germanicus, den ædleste blandt Mænd,
Og fra min Moder arvede jeg Villien
Til alt, hvad der er godt — men hos Tibér
Jeg i min Opvæxt saae kun Ondt: det smitter,
Forstaaer Du nok?

DECIUS Vogt Dig for Macro, Cæsar!

CALIGULA
Min Frister er han, det jeg veed, men ham
Jeg skylder dog, at jeg blev Verdens Hersker.

DECIUS
Vogt Dig for Macro vel — og for Dig selv!

CALIGULA lægger Haanden paa hans Skulder
Du er den Ankerplads, hvorhen jeg søger,
Naar Livets Hvirvel har mig revet med!

DECIUS
Da før paa Eunika Du saae, en Ild
Der tændtes i dit Øie, Cajus Cæsar —
Jeg er ei tryg —

CALIGULA med en vis Heftighed
Jeg lover Dig — vil Du,
At jeg skal sværge?

DECIUS hurtigt gribende Tanken
Ja, dét binde vil
Dig overfor Dig selv!

CALIGULA fortørnet Et saadant Middel
Var ei nødvendigt, Decius, men naar
Du ønsker det: nuvel, jeg er beredt!

DECIUS
Saa sværg ved hende dér bag Altarflammen.

CALIGULA studsende
Hvad, ved Proserpina —?

SEXOGTYVENDE SCENE

De Forrige. MACRO fra høire Baggrund.

MACRO Jeg sikkert troer,
At de slap ubemærket bort.

DECIUS Du kommer
Tilpas just, Macro! Hør den Ed, som Cæsar
Nu sværge vil og mærk Dig vel dens Indhold.

MACRO
Hvorfor? Du veed dog, at en Ed ei har
Ret meget Værd for Tiden mellem Brødre —

DECIUS
Men denne, troer jeg, vanskeligt man bryder,
Thi ved en Méned hér man selv sig dømmer
Til evig Pinsel dybt i Tartarus.

CALIGULA
Viid, Decius har tvivlet om mit Ord!
Nuvel: Vender sig mod Statuen med udstrakt Haand Jeg lover
aldrig at forbryde
Mig mod den græske Pige fra Melassos,
Og Dig, Fyrstinden i det mørke Rige,
Til Vidne kalder jeg paa denne Ed — farer sammen
Ha, saae I ei, det var, som Altarflammen
Blev større, hendes Mine mere barsk?

DECIUS
Jeg intet saae!

MACRO Et Streiflys!

DECIUS rækker Caligula Haanden, som denne lidt tøvende modtager
Jeg Dig takker!
Nu er jeg tryg, og Du har gjort din Pligt.

MACRO til Decius
Altid Du rider denne Kjæphest: „Pligten“ —
Med den man ingen Vegne kommer — til Caligula
mindst,
Naar over Romerriget man vil herske!
Og hvad er „Pligten“? Havde ei Tibér
Jeg Troskab svoret? Men da han fra Døden
Uventet vaagned' op, imedens vi
Alt hyldede Dig som hans Efterfølger,
Hvad var der da at gjøre? I hans Øine,
Der speided' rundt, jeg læste, at din Time
Var kommen, hvis han atter blev sig selv —
Og saa jeg kvalte ham med disse Hænder!
Var det mon „Pligt“?

CALIGULA skræmt Jeg veed det vel, min Macro,
At Livet jeg Dig skylder, men det Maal,
Jeg har mig sat, er just at føre Verden
Bort fra den Vei, som den er inde paa,
Hvor hver en Knude kun ved Drab kan løses.

DECIUS
Vel talt, o Cæsar, fasthold denne Tanke!

MACRO
Nei, slip den, ellers frygter jeg, at ilde
Det vil Dig gaa: I Blod Du kun kan drukne
Den Modstand, der Dig venter allevegne.

DECIUS
Du raader Cæsar slet!

MACRO med en ironisk Hilsen Du Dydens Vogter!
Selv Kvinderne vil Du forholde ham,
Skjøndt Cæsar jo dog ei skal tjene som
Præstinde i den kydske Vestas Tempel!
Naar det til Stykket kommer, er vi Alle
Tilbedere af *Venus Meretrix* —
Hun lever høit, om end de andre Guder
Saa døde er som Fluer! Hvorfor skal
Da han ei have Lov at trænge ind
I hendes Helligdom og øve Elskov?

DECIUS
Du er for klog, min Cæsar, til at lade
Dig af hans fagre Ord bedaare: Macro
Har kun til Hensigt fra den rette Vei
At lokke Dig: jo svagere Du bliver,
Des større er hans Magt —

MACRO Jeg dine Ord
Fra før kan bruge: „Slet Du raader Cæsar",
Idet vor Hersker Du vil gjøre til
Et Pattebarn —

DECIUS Og Du til en Forbryder!

MACRO med Vægt
Jeg troer, den Ene af os er for mange
I Cæsars Nærhed —

DECIUS Du har Ret maaske!

CALIGULA
gaaer imellem dem og lægger Hænderne paa deres Skuldre
I maa ei strides saa! Enhver af Eder
Er uundværlig som en Støtte for
Mit Cæsardømme: Du, min Decius,
I Spidsen for Senatet giver Love
Til Gavn for Romerriget, medens Macro,
Prætoriankohortens kjække Fører,
Skal hjælpe os at gjennemføre dem —
Min Magt paa Eders stærke Skuldre hviler,
Lyt derfor til min Bøn: Slut Fred — vær Venner!
Idet han vil lægge deres modstræbende Hænder i hinanden, udbryder

MACRO
Metellus kommer!

CALIGULA hurtigt Pas nu nøie paa,
At Eders Minespil os ei forraader.

SYVOGTYVENDE SCENE

De Forrige. METELLUS fra venstre Baggrund.

METELLUS
Undskyld mig, Cæsar, men det kræved' Tid
Fra Husets Kjældere at drage frem

De mange Sager — Du vil finde dem
Opstillede i Salene derinde.

CALIGULA
Jeg glæder mig til Skuet, min Metellus!
Ud i Baggrunden tilvenstre med Decius og Macro.

OTTEOGTYVENDE SCENE

METELLUS vil følge dem, da KNISUS bestyrtet kommer fra Baggrunden tilhøire og giver ham Tegn til at blive.

METELLUS
Hvad vil Du?

KNISUS halvsagte, hastigt
Strenge Herre, knapt jeg vover
At sige, hvad der dog ei skjules kan:
Slavinden Eunika er flygtet!

METELLUS ude af sig selv Flygtet?
Iler hen og aabner Døren tilvenstre
Ja! — Naar? Hvorhen? Saa tal dog — svar mig, Knisus!

KNISUS
En lille Stund det alt er siden, men
Jeg nu har Folk sendt ud til alle Kanter.

METELLUS
Hvem vogted' Husets Indgang?

KNISUS Slaven Siccus — pegende
Ad denne Vei hun sneg sig ud paa Gaden
Og svandt i Mængden for hans Blik.

METELLUS Men greb
Han hende ikke da?
Da Knisus ryster paa Hovedet, tager Metellus ham haardt i Armen
Hvorfor? Hvorfor?

KNISUS seer sig forsigtig tilbage
Fordi hun var i Følgeskab med én
Af Cæsars Folk.

METELLUS farer sammen, langsomt
Se se — af Cæsars Folk —
Naa saadan —! Efter en Pause Jeg vil sige Dig en Ting —

Brug dine Øren, Knisus: Hvis Du ikke
Mig til imorgen skaffer fat paa hende,
Det gaaer Dig ilde!

KNISUS Vær mig naadig, Herre,
Jeg var med Jer i Husets Kjældere —
Er derfor uden Skyld!

METELLUS nikker Men Siccus, Slaven —?

KNISUS
Tilgiv ham, thi han maatte tro, at Pigen
Du havde solgt, da han jo saae, at én
Af Cæsars Folk ledsaged' hende bort.

METELLUS hen for sig
Naa saadan — én af Cæsars Folk — godt, godt —
Godt, godt: Du Slaven Siccus lader pidske —
Og strax — indtil han ligger død —

KNISUS O Herre!

METELLUS
Han pidskes skal, indtil han ligger død!
Pause — for sig selv
Nu rolig blot, Cæcilius Metellus,
Stands Blodet, der til Hovedet Dig stiger
Og raaber høit om Hævn — giv Tid: maaske
Man Pigen finder — men i modsat Fald:
Den Spas skal vorde dyr Dig, Cajus Cæsar!
Langsomt mod Baggrunden tilvenstre.

Tæppet falder.

ANDEN AKT

En Have, rig paa Blomster, med skyggende Træer og Siddepladser. Tilhøire Caligulas lille Villa, til hvis søilesmykkede Indgang Trin føre op. I Fortsættelse af dens Facade op mod Baggrunden en høi Mur, dækket med tæt Vinløv.

FØRSTE SCENE

EUNIKA sidder ved et Bord, læsende i en Papyrusrulle. FABIA, en gammel Slavinde, kommer fra Venstre med en Kurv Frugter.

FABIA
Naa, hér Du sidder, Barn!

EUNIKA
Ja, Fabia!

FABIA
Se, jeg har været flittig: Kurven fuld! Rækker den hen
Hvis Du har Lyst, saa smag! Eunika ryster paa Hovedet
Men hvad er det:
I Øinene staaer der jo store Taarer?

EUNIKA reiser sig
Jeg læste hér hos Sophokles just nu
Om Kong Ødip og om Antigone,
Der trofast ledede sin blinde Fader
I hans Landflygtighed — saa tænkte jeg
Paa m i n — hvor er mon h a n — ak, Fader, Fader!
Kaster sig grædende om Fabias Hals
Hvorfor skal dog saameget Ondt jeg lide?

FABIA klapper hende
Naanaa, vær rolig, Barn!

EUNIKA
Aa, lad mig græde:
Saalænge de mig pinte, var jeg stærk,
Men hér, paa denne fredelige Plet,
Jeg svag mig føler.

FABIA Lægen har jo ogsaa
Et Afkog givet Dig af Krydderurter,
Og hver Dag skal bestemt dit Bad Du tage,
Saasnart som Solen naaer om Husets Hjørne
Og skinner paa Bassinet — vi skal nok
Faae Dig gjort rask igjen, Du lille Stakkel:
Kun otte Dage har Du været her,
Og alt begynder dine blege Kinder
At blive fyldige og farves røde.

Eunika kysser hende og vil atter læse. Fabia kigger over hendes Skulder

Nei, sikken noget Krimskrams!

EUNIKA Det er Græsk,
Mit Modersmaal! Du næppe kan forstaa,
Hvor glad jeg blev, da jeg derinde fandt
En Sal, hélt opfyldt af de bedste Skrifter —
Det er saa længe siden, jeg fik Lov
At læse lidt!

FABIA Ja, Cæsar saamænd ofte
Har siddet hele Natten og studeret
I slig en Rulle — brugt en Mængde Olie!
Men glad jeg er, fordi den fordums Eier
Lod mig gaa med i Kjøbet, da han solgte
Til Herren Huset hér — saa roligt er
Her bleven nu — dengang var her en Tummel,
Saa godt det kunde løbe rundt for En —
Vi havde et Rykind — *standser pludseligt.*

ANDEN SCENE

De Forrige. DECIUS fra Villaen.

DECIUS *til Fabia, seende sig omkring*
Jeg ventede
At finde Cajus Cæsar hér?

FABIA *dybt nejende* Han er
Endnu ei kommen.

DECIUS *giver hende Tegn til at gaa*
Vel!

Fabia ud.

TREDIE SCENE

EUNIKA. DECIUS. Noget efter FABIA.

DECIUS griber Eunikas udstrakte Hænder
Jeg bringer Dig
Godt Budskab om din Fader! Kleandrides
Er ganske rigtig bleven bragt til Rom
Og solgt af Slavehandleren Sabinus —

EUNIKA mørk
Min Fader — solgt! Derpaa i Spænding Til hvem? Til hvem?

DECIUS Jeg veed
Det ei endnu: Jeg kommer fra Sabinus,
Men traf ham ikke. Først om et Par Timer
Han hjemme er — han boer ei langt herfra.

EUNIKA med foldede Hænder
O Zeus, jeg beder: før os atter sammen!

DECIUS klapper hendes Kind
Du kjære Barn, i flere Dage har
Jeg ei havt Tid til at besøge Dig —
Det gaaer Dig godt —?

EUNIKA nikker, idet hun kaster Blikket omkring sig
Ak, som en Drøm det er,
Naar man har døiet en Slavindes Kaar,
At leve sorgløst hér imellem Blomster.

DECIUS
Og Cajus Cæsar kommer daglig her?

EUNIKA
Ja, til min Glæde: han er klog og god —
Og intet har jeg jo at frygte af ham.
Godt var det, at Du om hans Ed fortalte,
Saa i Fortrolighed jeg ham kan omgaaes.

DECIUS
Vær lidt forsigtig dog! Du er saa smuk,
Og han er ei af Sten.

EUNIKA Jeg Tillid har
Til ham som til en Broder!

DECIUS Naa — jaja! —
Der er en anden Ting: Pas nøie paa,
At godt Du holder skjult Dig hér i Huset.
Metellus intet aner om, at vi
Har hjulpet Dig at flygte, thi ved Festen
Forleden var han venlig til det Sidste,
Men han har Speidere sendt ud, og derfor:
Pas paa!

EUNIKA Det skal jeg!

FABIA viser sig i Indgangen til Villaen, hurtigt
Cajus Cæsar kommer!
Hun neier dybt for den Indtrædende og gaaer.

FIERDE SCENE

CALIGULA EUNIKA. DECIUS. CALIGULA.
Vær hilset, Eunika! Goddag, min Decius! Aander dybt
Ah, dette er dog Dagens bedste Time:
Først ad en Bagdør hemmeligt at liste
Sig bort fra Slottets store, øde Sale
Ned til en tættillukket Bærestol —
Og saa at træde ind i denne Have,
Saa lys, saa smilende, saa fuld af Duft,
Saa langt fra Verdens Larm og fra dens Rædsler.
Lægger Armen om Decius' Skulder.
Ja, Ven, hér voxer Lykkens sjældne Blomst!

DECIUS seer speidende paa ham
Du længe jo har eiet denne Villa —

CALIGULA
Jeg kjøbte den, fordi jeg ønskede
Et Tilflugtssted, hvor jeg mig kunde gjemme,
Naar jeg var træt af Livets vilde Jag,
Men nu først ret jeg Blik har faaet for,
Hvor ganske Stedet svarer til sin Hensigt:
Hér findes Lægedom for alle Vunder.
Thi hér er Fred — Fred — Fred!

DECIUS Saa er det næsten
En Synd jo denne Fred at bryde, Cæsar,

Men da jeg søgte Dig i Dit Palads,
Fortalte mig Gallenus, at jeg kunde
Dig finde hér. Igaar Sempronius,
Min Søstersøn, er naaet med sit Skib
Fra Jødeland til Romas Havnestad.
Da han har skriftligt Budskab Dig at bringe,
Vi aftalt har, at han mig møder hér
Et Sted i Nabolaget, hvis Du vil
Tillade, Cæsar, at han hilser paa Dig —
Du stole kan paa ham som paa mig selv!

CALIGULA
Ja, lad saa være, naar Du ønsker det.
Vi nyde saa et landligt Maaltid sammen —

DECIUS
Det lader sig ei gjøre, thi se hér:
Det Brev et ukjendt Bud mig bragte før.
Rækker Caligula en i en Kapsel anbragt Voxtavle.

CALIGULA løber Brevet igjennem
Hvad — uden Underskrift — og „møde ene"
Et saa afsides Sted — besynderligt!
„Det gjælder Statens Vel" — ja saa — „en Løndom"
Man vil Dig røbe — agter Du at møde?

DECIUS
Ja!

CALIGULA
Sæt, det var en Snare!

EUNIKA ængstelig
Gjør det ikke!

DECIUS
Der er i Rom en Kreds af Utilfredse,
Som pønse paa en Sammensværgelse —
Saa meget veed jeg, og maaske man hér
En Traad mig række vil — jeg skylder Dig
At møde!

CALIGULA
Tak, min Decius!

EUNIKA O, viis
Forsigtighed!

DECIUS Jeg tager Vaaben med. Idet han fjerner sig
Dog vil jeg først min Søstersøn opsøge
Og bringe ham herhen.

CALIGULA Ja, lad ham komme.

EUNIKA afsides hurtigt til Decius ved Udgangen
Husk Slavehandleren — gaa til ham nu —

DECIUS ligeledes sagte
Om Kleandrides — nei, det er for tidligt.
Han gaaer.

FEMTE SCENE

EUNIKA. CALIGULA.

EUNIKA
Blot ikke der maa ske ham noget Ondt!

CALIGULA
Det Guderne forbyde, thi han er
Den Ven, jeg sidst af alle vilde miste.
Hvad hviskede I om?

EUNIKA Et Spor han mener
At have fundet af min Fader.

CALIGULA Dersom
Man finder ham, jeg lover Dig hans Frihed,
Min Eunika, hvad den saa koste skal!

EUNIKA
I overvælder mig med Godhed,

CALIGULA Alt
Jeg gjøre vil, blot for at se Dig glad!

EUNIKA
Det kommer sikkert: Skyggerne vil vige,
I et Elysium jeg boer jo hér,
Af lutter gode Mennesker omgiven.

CALIGULA nikker tankefuldt hen for sig
Af gode Mennesker — jeg ønsked' ofte,
At jeg kun var en jævn og simpel Landmand,
Der leved' roligt paa en Plet som denne,
Glad dyrkende min Vin og med en Hustru,
Jeg elsked' af mit fulde Hjerte.

EUNIKA Men
Jeg veed jo dog, I har en Gemalinde,
Hvis Skjønhed prises overalt —

CALIGULA sukkende, med et Skuldertræk Cæsonia —
Ja, Eunika, jeg har en Gemalinde!
Men hvad betyder det? En fremmed Kvinde
Man bragte, lagde hende i min Arm
Og hvisked' „Statshensyn" — halvt Dreng jeg var!
Der findes intet Ondt i hende, men
Ei heller Ting af Værd: hun tom og sjælløs er,
Jeg trænger til Forstaaelse — og den
Jeg møder just hos Dig, min Eunika!
Derfor har ogsaa vore Sammenkomster
En Kilde været mig til indre Vækst:
Din Tanke er saa rén — Du er saa klog —
Din Dom om alt saa overlegen, at
Jeg undres maa.

EUNIKA I overdriver —

CALIGULA Nei,
Først Du formaaet har at bringe Klarhed
I mine Fremtidsplaners vilde Kaos.
Før forestilled' jeg mig tidt, at Frelse
Jeg kunde finde for mit tunge Sind,
Naar i Erobringskrige jeg mig styrted',
Som Alexander, hvem man kalder jo
„Den Store". Grændseløst i Omfang synes
Mit Rige, men det har dog sine Grændser;
Bag disse leve store Folkeslag,
Der vente paa at blive undertvungne —
Men Du mig lærte, at som Romas Hersker
Mig andre Pligter kalde.

EUNIKA Tak, fordi
I lytted' til min svage Kvinderøst. Med Ild
Sandt er det: Intet Menneske paa Jord
Kan stille sig saa høie Maal, som I!
Tænk denne Tanke ud, at Alles Øine
I dette Nu er, hele Verden over,
Mod Eder rettet, og at Alle haabe
Paa Lægedom fra Eder for de Saar,
Som bløde fjernt og nær — der findes ei
Et Formaal, Herre, skjønnere end dette:
At bringe den forpinte Slægt lidt Lykke!
Glem heller ei, at den, som skaber Lykke,
Ham bliver Lykken selv tildélt!

CALIGULA Ja, Lykken —!
Der var en Tid, hvor i Fortunas Tempel
Du ofte kunde træffe mig i Bøn,
Men hun var døv, den rullende Gudinde!
Jeg er en Grubler, Eunika: Du taler,
Som om det var saa let en Sag at sprede
Tilfredshed over Jorden, og Du paastaaer,
At Midlerne jeg har dertil — ak nei:
Gav alt jeg, hvad jeg eied', bort, det var
En Draabe kun i Havet!

EUNIKA med bøiet Hoved Det er sandt,
Skjøndt tungt det klinger: Menneskeslægtens Jammer
Er bundløs som et Danaidekar!
Hun løfter en Flig af Kjortlen for at aftørre sine Taarer
Hvorfra skal Hjælpen komme?

CALIGULA Stands, o stands!
Lad Taaren glimte end et Øieblik
I disse skjønne Øine — fra dit Hjerte
Den kommer jo, født af Medlidenhed,
Saa rén og skjær som Himlens Stjerner —
Griber hendes Haand Vilde
Du og for min Skyld kunne græde, eller
Har Slægten mere Værd for Dig end Cæsar?

EUNIKA forundret, vil frigjøre Haanden
Jeg har al Grund til Eder høit at skatte —

CALIGULA
Hvor dog din Haand er fin og blød — Du ei
Behøver strax den bort at tage —

EUNIKA med Vægt Nei,
Jeg veed det: om dit Løfte Decius
Har mig fortalt —

CALIGULA slipper Haanden, forvirret
— Om Løftet — naa ja — rigtigt —
Han griber Papyrusrullen, der ligger paa Bordet og kaster et Blik i den
Det er jo Sophokles — jeg mærke kan,
At jeg har glemt adskilligt af mit Græsk,
Hvad om vi læste sammen — seer hurtigt til Indgangen
Decius!

SJETTE SCENE

EUNIKA. CALIGULA. DECIUS og SEMPRONIUS*) med en Mappe.

DECIUS til Caligula
Tillad mig hér at forestille Dig
Min Søstersøn, Sempronius Longinus —
Til Sempronius, der hilser Eunika med en Studsen over hendes Skjønhed
Det er den græske Pige, jeg har talt om —
Atter vendt til Caligula
Han bringer Brev og Budskab fra Judæa —
Og hermed være han Dig anbefalet!

CALIGULA til Sempronius
Min Gunst og Naade kan Du regne paa
Til Decius, der hilser for at gaa
Hvorhen?

DECIUS Tilgiv, men jeg maa ile til
Det hemmelige Møde.

CALIGULA Det er sandt!
Lad mig endnu engang se Brevet. Decius rækker det
Sælsomt —
Vær paa din Post, det er, som om hvert Bogstav
Var skaaren dybt i Voxet med en Dolk!

*) SEMPRONIUS: 28 Aar. Fine, ædle Træk, prægede af Mildhed.

EUNIKA bønligt
Gaa ei derhen!

DECIUS smilende Frygt ikke, Barn!

SEMPRONIUS Jeg har
Tilbudt min Frænde at ledsage ham —

DECIUS
Nei, nei, der staaer udtrykkeligt i Brevet,
At kommer jeg med Følgeskab, saa vil
Man intet røbe mig. For hver en Pris
Jeg maa i denne Løndom trænge ind —
Sæt, Statens Velfærd stod paa Spil! Desuden
Er jeg mig ei bevidst at have Fjender — standser
Endskjøndt —

CALIGULA Hvis Du paa Macro tænker, kan
Du rolig være, han har andet for:
Jeg veed ei, hvorom Sagen dreier sig,
Men han begav sig til Apollos Tempel,
Og kommer saa herhen — jeg venter ham
Hvert Øieblik.

DECIUS Saameget desto bedre! Vil gaa.

EUNIKA angst, holder ham tilbage
O bliv, gaa ei derhen — en Anelse
Mig siger, at en Fare truer Dig.

DECIUS frigjør sig venligt
Vist ikke, Barn — jeg gjør jo kun min Pligt!

EUNIKA
Gid Du maa have Ret — men hør da dette:
Maaske Du længe bliver opholdt dér;
Hav Medynk med mig, siig din Søstersøn
Besked om Slavehandleren Sabinus med et bedende Blik til Sempronius
Saa vil han muligt siden ham opsøge?

SEMPRONIUS
Ja gjerne!

DECIUS nikkende til Eunika, vinker Sempronius hen i Baggrunden for at give ham Forklaring
Kom!

CALIGULA til Eunika, seende efter Sempronius
Jeg lider godt hans Ansigt,
Det vækker Tillid!

DECIUS Saa Farvel! De Andre vinke.

EUNIKA Farvel,
Og Guderne Dig følge paa din Vei!

SYVENDE SCENE

EUNIKA. CALIGULA. SEMPRONIUS.

CALIGULA til Sempronius
Du træt var af at leve i Provindsen?

SEMPRONIUS
Nei, høie Cæsar, gjerne var jeg bleven
I Jødeland — jeg selv er ei ærgjerrig,
Men Decius det vilde anderledes,
Han kaldte mig til Rom for Del at tage
I Embedsjagten.

CALIGULA Nu, hvad har Du dér?

SEMPRONIUS trækker et Pergament frem af Mappen og rækker ham
Brev fra Herodes' Sønnesøn Agrippa,
Som beder Cæsar om en Kongetitel,
Da Pontius Pilatus, Landets Styrer,
Er meget syg og derfor ønsker hjem
At blive kaldt.

CALIGULA løber Dokumentet flygtigt igjennem
Hvori bestaaer hans Sygdom?

SEMPRONIUS
Ei Nogen veed det! Han for tre Aar siden
En Dødsdom fælded' i Jerusalem,
Og selv han mener, at fra denne Dag
Begyndte han at svinde hen, at visne.

CALIGULA
Det var forunderligt — hvem gjaldt den Dom?

En Religionsforkynder — Jesus hed han,
Fra Byen Nazareth i Galilæa.

EUNIKA ivrigt
„En Religionsforkynder" siger I,
Hvad gik hans Lære ud paa?

SEMPRONIUS At der kun
Er én Gud til —

CALIGULA afbrydende Kun én — det var ei meget
Til en saa stor Bedrift som Verdensaltet!

SEMPRONIUS
Dén Tro har Jødefolket altid havt,
Men Jesus lærte os, at denne Gud
En kjærlig Fader for os Alle er,
Og at sin Søn han sendte nu for Frelse
At bringe til den syndefulde Jord.

EUNIKA spændt
For Frelse os at bringe —

CALIGULA Hvordan Frelse —
Var han da rigere end alle Andre?

SEMPRONIUS
Nei, Cæsar, hvis han havde ønsket det,
Han kunde være fremtraadt som en Konge,
I Purpur klædt, men dem han vilde bringe
Det store Glædesbudskab var jo netop
De Fattige, de Smaa og Undertrykte,
Derfor han færdedes kun mellem dem!

EUNIKA lyttende i den høieste Forventning
„Det store Glædesbudskab" — hvordan lød det?

SEMPRONIUS
„Mit Rige ikke er af denne Verden,"
Saa var hans Ord: det sande Liv begynder
Først efter Døden! Mange Boliger
Beredte staa hos Faderen i Himlen
For dem, som tro paa ham — dér skal Enhver,

Som hér paa Jorden pintes og led Nød
Opnaa den høieste Lyksalighed.

EUNIKA høitideligt, med Udbrud
Retfærdighed — Retfærdighed — min Drøm!

SEMPRONIUS
Den Onde derimod, hvis Sjæl tog Skade,
Omend han eiet har al Verdens Skatte,
Skal, som den Usleste af alle Usle,
Vansmægte i en Ild, der aldrig slukkes.

CALIGULA uvilligt
Dét har de Alle: onde Trudsler!

SEMPRONIUS Han,
Vi tale om, var ikke ond! Han bød:
„Du elske skal din Næste som Dig selv!"

EUNIKA
Og dén Mand dømte man til Døden —?

SEMPRONIUS Ja,
Paa Korset fæstede man ham! Jeg var
Tilstede, og jeg hørte disse Ord
Midt under Pinslerne: „Forlad dem, Fader,
Thi ei de vide, hvad de gjøre."

CALIGULA Sælsomt!

SEMPRONIUS
O, ei saa sælsomt, thi han lærte dette:
„Elsk Eders Fjender og velsigner dem,
Som Jer forbande."

EUNIKA hensunken Store, store Tanker!
Jeg vandrede til denne Dag i Mørke,
Nu synes jeg, jeg skimter Lys langt borte —
Hvad der har ligget gjemt dybt i Ens Sjæl
Som svage Anelser, det har han udtalt!
Jeg hører ligesom en Stemme hviske,
En mild og kjærlig: Dette Veien er,
Som fører Dig til Sandhed — — underligt,

„Velsigner dem, som Jer forbande“ — dén,
Der sagde disse Ord, maa være Gud:
I ingen Menneskesjæl de kunde fødes!
Vi nylig, Cajus Cæsar, modløst spurgte,
Hvor Hjælpen skulde komme fra — maaske
Vi Svaret finde hér: et Liv, som bygger
Paa denne Lære, Lykke bringe maa,
Hvor megen Modgang end man har paa Jord!

CALIGULA til Sempronius
Alt, hvad Du sagde, lyder jo saa fremmed,
Men dog forstaaer jeg, at en hél Omvæltning
Er gjemt i denne Jødes nye Lære:
Man mindes fast det store Øieblik,
Da os Prometheus bragte Himlens Ild — opdager Fabia
Ved Leilighed Du maa fortælle mere.

OTTENDE SCENE

De Forrige. FABIA kommer ilsomt.

FABIA til Caligula, pegende paa Eunika
Tilgiv, men Tiden nu er kommen til,
At hun skal tage Bad, og Eders Læge
Har strengeligt befalet, at jeg nøie
Skal passe Klokkeslettet — Gaaer strax efter.

EUNIKA Ja, jeg seer,
At Solen alt er naaet om Huset — hvor
Dog Tiden løbet er — stryger sig over Panden, pludseligt til Sempronius jeg ei forstaaer —
Hvad I berettede, greb mig saa stærkt,
At ganske jeg — nu maa I kunne træffe
Sabinus — il, o il — min Fader —

SEMPRONIUS bukkende for Caligula Gjerne,
Hvis —

CALIGULA har imidlertid sat sig, fordybet i sine Tanker
Gaa kun! Sempronius hilser og gaaer.

EUNIKA Tillad ogsaa mig —

CALIGULA Ja, ja!
Hun gaaer, møder Macro i Døren og undviger ham. Han smiler.

NIENDE SCENE

CALIGULA. MACRO.

CALIGULA misfornøiet over Forstyrrelsen, med et spørgende Udraab
Nu?

MACRO seende efter Eunika
Hun er sød, den lille, vilde Fugl,
Som Du har spærret inde i dit Bur!
Hvor gik hun hen?

CALIGULA Til Badet!

MACRO med et Blik til Muren i Baggrunden Saah — til Badet!

CALIGULA
Hvad vil Du?

MACRO Tale om Forretninger.

CALIGULA
Hvorfor just hér —?

MACRO Det sine Grunde har! —
Jeg kommer fra Apollotemplets Præster,
Og de var enige med mig: Du veed,
At ved sin Død Augustus blev ophøiet
Imellem Guderne — nu har jeg spurgt
Mig selv: Er det ei nok saa snildt, om vi
Gjør Verdens Herre til en Gud, mens han
I Live er —?

CALIGULA reiser sig Du raser!

MACRO Præsteskabet
Var henrykt, maa Du vide, ved mit Forslag — leende
Det giver jo en Extra-Indtægt, Cæsar!

CALIGULA
Endnu engang, Du raser!

MACRO Nei — hør blot:
I Rom der findes hundred' Religioner,
Hidbragte fra al Verdens Kanter, men
Den kloge Statskunst indseer, hvor nødvendigt

Det er en Eenhed at tilveiebringe;
Der være maa een Gud iblandt de mange,
Som Alle samle kan i Fællesskab —

CALIGULA
Sempronius, nys kommen fra Judæa,
Har just bragt Budskab om en saadan Gud!

MACRO
Judæa! Fra de usle Jøder! Nei,
Fra Verdens Centrum hente vi vor Gud,
Den, som behersker Rom, tilkommer Æren, med spottende Pathos
Kun ham vil vi tilbede, det staaer fast!

CALIGULA heftig
Formastelige ere dine Ord!

MACRO
Blot rolig, Cæsar! Du mig skylder Tak,
Thi, for at tale uden Omsvøb, er det
Politisk seet et sindrigt Mesterstykke,
Jeg hér har sat i Værk! Hélt nøie kjender
Jeg den uvidende, den dumme Hob,
Og siger Dig: ved dette Middel vinder
Du større Magt, end om Du kunde stille
Paa Benene ti Tusind Legioner!

CALIGULA
Man ogsaa kjøbe kan sin Magt for dyrt!

MACRO utaalmodig
Caligula, dit Herredømme staaer
Just ei paa stærke Fødder, derfor kan
Det trænge til at stives af en Smule —
Og tænk paa Æren: i hver Romers Hus
Din Billedstøtte vil man stille op
Som Gjenstand for Tilbedelse — og dén,
Der ei vil ned paa sine Knæ, skal jeg
Snart lære Kunsten!

CALIGULA Du har Ret i dét,
At Riget lettere kan holdes sammen,

Naar Alle til en fælles Tro er knyttet,
Men hér vil netop denne Jødes Lære
Man kunne bruge, thi paa én Gang er den
Storladen i sin Tanke og dog simpel:
Et sælsomt Billed foresvæver mig,
En Verden, hvor der hersked' Fred, hvor Alle
Som Brødre følte sig, og hvor den Ene
Den Anden undede det Bedste — Macro,
Hér meget er at gruble over.

Han sætter sig atter med Haanden under Kind.

MACRO Naa,
Jeg tænker, Du forandrer Mening — alt
Et Forslag ligger færdigt til Senatet —

CALIGULA
— Men Decius vil modarbeide det.

MACRO smilende
Lad os først se — han siger næppe Nei!
Du som Apollo dyrkes skal, og man
Indretter allerede Templet for Dig —

CALIGULA i afgjørende Tone
Jeg ønsker ei at høre meer derom. Synker hen i Tanker.

Macro betragter ham, lister op mod Baggrunden, fjerner noget af det tætte Løvværk paa Muren og kigger. Han synes at studse, kigger igjen, seer hen til Caligula og gjør en Bevægelse, som om han har faaet et lykkeligt Indfald.

MACRO rømmer sig, og da Caligula seer op, vinker han
Kom hid!

CALIGULA reiser sig
Hvad vil Du?

MACRO Kom og se en Ting,
Der vel fortjener et Par Skridt — kast Blikket
Ind gjennem Aabningen i Muren dér!

CALIGULA kigger og taler afbrudt, lidenskabeligt
Hah, Macro — ja, ved Guderne — — jeg aldrig — —
Nu stiger hun af Badet op — med et Udraab skjuler han sit Ansigt i Hænderne.

MACRO træder nærmere Tillad,
At ogsaa jeg —

CALIGULA støder ham heftigt tilbage
Bort, Ingen uden Cæsar
Maa skue denne Skikkelse — da Macro seer mørkt paa ham
Tilgiv! Han kigger atter
Forsvunden alt — frem paa Scenen Tilgiv! Lægger Armen om
Macros Skulder O Ven, at der
Paa Jorden findes kan saa stor en Skjønhed!
Det var jo som en Aabenbaring fra
Olympus: Venus Anadyomene,
Der stiger frem af Havets Skum og røber
En Deilighed, saa Guder selv maa studse —
Et Digt om Kjærlighed — saa bløde Linier,
At jeg fortumlet er som af en Rus —
Saa lokkende, saa fristende, og dog
Den sødeste Uskyldighed — o Macro,
Jeg frygter, at en daarlig Tjeneste
Du hér har viist mig!

MACRO Hvorfor det?

CALIGULA Min Ed!

MACRO
Din Ed! Tag Du blot Pigen, hun er din,
Og bryd Dig ikke om Proserpina!

CALIGULA
Jeg kunde ikke møde Decius' Blik —

MACRO
Heh: Decius og altid Decius,
Han snart begynder mig at kjede!

CALIGULA pegende mod Muren Siig,
Hvorfra Du kjendte —?

MACRO Ofte denne Villa
Jeg har besøgt, før Du den kjøbte af
Valerius Dentatus — han forstod
At leve — hundred' Paafund havde han,
Og Aabningen i Muren lod han danne
For dér at staa paa Lur med sine Gjæster:
En skjøn Slavindeflok han eiede,

Den gamle Kvindeven, og naar vi saae
Dem som Mænader tumle i Bassinet
Med kaade Hvin, blev vi til Fauner, Cæsar!

CALIGULA
Den Mur skal lukkes strax — hører Nogen komme og vender sig mod Villaen Sempronius!

TIENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. SEMPRONIUS. Hilsener udvexles.

CALIGULA
Nu, fik Du ham i Tale?

SEMPRONIUS
Ja! Sabinus
Har Kleandrides solgt til En, som eier
Et Herberg tæt ved Palatinerhøien —
Han hedder Glauco — i en Time man
Herfra kan naae derhen.

CALIGULA
Gaa ind og glæd
Den græske Pige med dit Budskab! Sempronius ud.

ELLEVTE SCENE

CALIGULA. MACRO. Det mørknes. Svage Lynglimt.

CALIGULA
Knapt
Jeg sandsed', hvad han sagde — Macro, jeg
Er greben af en Trolddom, troer jeg — Blodet
Igjennem mine Aarer bruser — Billedet
Af hende, som fra Badet hun steg op
Ad Marmortrinene — et Underværk —
En Drøm — har mine Tanker fanget hélt!
Hun har mig sagt, at til en Romer aldrig
Hun give kan sin Kjærlighed — men om
Jeg hende vandt alligevel, saa af
Sin frie Villie hun blev min, da var
Ei Eden brudt!

MACRO
Jeg tænker paa, at tæt
Ved Glaucos Herberg boer der en Ægypter,
Som i en Mængde Kunster er forfaren —

Jeg selv har brugt ham lidt i Ny og Næ!
Maaske han kunde bøie hendes Villie
Imod Dig —

CALIGULA Dette østerlandske Gøgl
Er mig forhadt, veed Du — — men ganske vist —
grunder

TOLVTE SCENE

CALIGULA. MACRO. EUNIKA hurtigt, fulgt af SEMPRONIUS.

EUNIKA i den stærkeste Bevægelse
Jeg hører, at min Fader — tillad, Herre,
Mig strax at søge ham — i fire Maaneder
Han været har imellem Fremmede —
Maaske han trænger haardt til Hjælp — jeg læn-
ges —
O, giv mig Lov —!

CALIGULA betragter hende med Lidenskab, uden at hun dog i sin Ophidselse mærker det
Nei, nei, det gaaer ei an,
Alt Mørket falder paa!

MACRO Desuden nærmer
Et Uveir sig: i Apenninerne
Har de havt stærke Regnskyl — Tiberen
Er svulmet op og styrter vildt afsted —
En Bro, som jeg gik over, rystedes
Af Flodens Vande i sin Grundvold —

EUNIKA knælende for Caligula Herre,
Jeg beder —

SEMPRONIUS til Caligula
Dersom Du det ønsker, skal
Jeg gjerne hende følge og beskytte.

CALIGULA til Eunika, løftende hende op
Jeg nødigt nægter Dig en Bøn — til Sempronius men
husk,

At med dit Liv Du indestaaer for hende!
Til Eunika
Du maa ei sees — benyt min Bærestol!

EUNIKA kysser Caligulas Haand
Hav Tak! til Sempronius Kom, lad os ile! De gaa.

TRETTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO.

CALIGULA Saae Du, Macro,
Hun trykkede sin Mund imod min Haand?

MACRO spottende
Jeg saae det nok!

CALIGULA Men det var for at takke med Udbrud
Jeg gjerne offred' alt, ja alt, hvis hun
I fuld Hengivelse mig vilde skjænke
Et Kys af sine varme, bløde Læber.

MACRO
Som sagt: Derfor maaske er Raad, lad os
Nu følge dem —

CALIGULA studsende Hvad — følge dem — nei, nei —

MACRO
Jovist: det strax er mørkt — Forklædninger
Vi har derinde — leer, idet han gaaer op mod Villaen det jo gjælder blot
En lille Udflugt som saa ofte før.

CALIGULA tøvende
Det aner mig, at denne Vandring, Macro,
Vil blive skjæbnesvanger —

MACRO vinker fra Trappen Kom nu!

CALIGULA efter en Kamp, pludseligt Ja!

Tæppet falder.

TREDIE AKT

Stort Gjæsteværelse i Glaucos Herberge. Udgange i For- og Baggrund til begge Sider. I Baggrundsvæggen aaben Dør med Altan ud mod Tiberen. Tilvenstre i Midtvæggen et mørkt Skabsrum med Dør. Udenfor stadig, dæmpet Larm af den oprørte Flod. Af og til Lyn og fjern Torden.

FØRSTE SCENE

KLEANDRIDES*) sidder tilvenstre ved et Bord, paa hvilket ligger Vaaben, Smykker, Kunstgjenstande o. l., medens Døren til Skabet i Væggen staar aaben. Han er ifærd med at pudse en Metalkande, og en lignende staaer ved Siden af ham, sammen med en lille Lampe, der sparsomt belyser hans Arbeide. Strax efter GLAUCO, en Tyksak med et ret godmodigt Udtryk, ledsaget af sin Medhjælper COCLUS, der bringer flere Lamper, saa Stuen bliver fuldt oplyst.

GLAUCO hen til Bordet og tager Kanden
Er denne Kande færdig?

KLEANDRIDES med bange, skjælvende Røst
Ja — jeg haaber —

GLAUCO undersøger den
Det maa jeg sige —! Til Coclus kom engang herhen
Og se, hvad denne Mester dér har lavet:
Istedetfor at rense Kanden har
Han svinet mig den til med Oliepletter —

KLEANDRIDES
Man aldrig mig har lært —

GLAUCO slaar ham let over Nakken Hvad, mukker Du?
Da Kleandrides giver en svag Klagelyd fra sig
Lad vær' at stønne, gamle Klodrian,
Du ellers skal faae no'et at stønne for! —

*) KLEANDRIDES: 62 Aar, hvidhaaret. En oprindelig kraftig Skikkelse, nu bøiet og svag. Udtrykket noget forstyrret.

Hvad skal det blive til: igaar jeg satte
Dig til at knuse Korn — bevidstløs laa Du,
Du havde ikke Kræfter, hed det — naa,
Idag Du saa skal pudse mine Sager —
Dét kræver ingen Kræfter, vel? — og saa
Du sidder hér og kludrer! Sagen er,
At Du er doven, men jeg haaber nok,
At jeg tilsidst skal faae Dig livet op:
To hundrede Denarer ganske vist
Jeg kun betalte for Dig, men det er
Dog ogsaa Penge! Naa, pak sammen nu

Til Coclus — Kleandrides sees at lytte

I dette Veir kan vi jo næppe vente,
Der kommer Gjæster, men iaften sént
Har Maximus, der bo'er her, aftalt Møde
Med nogle Kjøbmænd — det nok dreier sig
Om store Leverancer — hemmeligt
Det Hele være skal.

Han hjælper Kleandrides med at anbringe Tingene i Skabet og fortsætter til Coclus

En Samling snart
Jeg har mig — se, den gyldne Kande hér
Jeg af en Spanier fik — og dette Sværd
En gallisk Kriger maatte efterlade,
Fordi han ingen Penge kunde skaffe —
Man tager alting med, naar man er Vært,
Og det er gode Sager — der høres en stærk Larm hvad var det?

Medens Kleandrides, efter at have sat Tingene ind, er sunken sammen paa Stolen, uden at sandse noget, iler Coclus hen til Altanen.

COCLUS
En Stald maa være reven med af Floden:
Man Heste seer, der kjæmpe imod Strømmen,
Men som en Stormvind feier den dem med sig —
Træstammer, store, tumles rundt af Vandet,
Som var det Kviste kun — der driver ogsaa
En Mængde Menneskelig omkring —

GLAUCO
Naar blot
Mit Hus kan holde Tørnen ud, saa maa
For mig der drive, hvad der vil —

ANDEN SCENE

De Forrige. SEMPRONIUS fra høire Baggrund.

SEMPRONIUS Har Du
En Slave ei, som hedder Kleandrides?

GLAUCO med mange Buk for den fornemme Romer
Han sidder dér.

SEMPRONIUS Lad os alene lidt,
Jeg noget har at sige ham —

GLAUCO Ja, Herre!
Glauco ud i Baggrunden tilvenstre. Coclus ud i Baggrunden tilhøire.

TREDIE SCENE

KLEANDRIDES. SEMPRONIUS. Strax efter EUNIKA.

SEMPRONIUS
Hør — berører Skulderen Kleandrides!

KLEANDRIDES farer op, med ængstelig Stemme
Ja, nu kommer jeg!
Betragter forbauset Sempronius.

SEMPRONIUS
Jeg er din Ven, Du skal ei være bange —
Der venter Dig en Overraskelse,
En stor, en glædelig —

KLEANDRIDES Jeg ei Dig kjender —?

SEMPRONIUS
Men der er En, Du kjender, som har længtes
Saa meget efter Dig —

KLEANDRIDES stirrer uforstaaende
Hvad siger Du?
Din Stemme klinger mildt, og dine Øine
Er gode — tal, forklar mig det — jeg fatter
Saa godt ei længer: jeg har lidt saa meget!

SEMPRONIUS vinker til den indtrædende Eunika
Du havde, Kleandrides, jo engang
En Datter?

KLEANDRIDES springer op med et Udraab
Hvad — en Datter — Eunika
Synker hulkende sammen
Ja, Fremmede, dét havde jeg!

EUNIKA knæler ved hans Stol O Fader!
O stakkels, stakkels Fader! Til Sempronius Se, hans Haar
Er bleven hvidt!

KLEANDRIDES stirrer først paa hende og griber hende saa om Hovedet med et Udraab:
Mit Barn, min Eunika —
Du lever, aander, kommer til din Fader! —
Jeg frygted', Du var død — hvad eller det,
Som værre var —

EUNIKA Nei, Fader, jeg min Ære
Bevaret har!

KLEANDRIDES
Zeus være lovet derfor! —
Du blandt Slavinderne jo slæbtes bort —?

EUNIKA
— Men Skjæbnen førte mig til Cajus Cæsar,
Og han har mig beskyttet —

KLEANDRIDES Cajus Cæsar?!

EUNIKA nikker
Dig vil han ogsaa frelse, kjære Fader!

KLEANDRIDES springer op
Hvad — frelse —? Falder sammen igjen Ak, det vistnok
er for sént!

EUNIKA
Saa stærk engang — jeg seer Dig, som Du stod
Med Sværdet løftet mod de vilde Fjender,
En Helt — og nu saa svag, saa ganske knækket!

KLEANDRIDES med dæmpet, hæs Røst
Du vide skal, at jeg er bleven pidsket

EUNIKA
O Fader, tie!

KLEANDRIDES Jeg solgtes til et Sted,
Hvor Sten jeg skulde bære, tunge Sten —
Jeg kunde ikke, og saa blev jeg pidsket
Hver Dag, til de blev trætte af det — saa
Gik Handelen tilbage.

EUNIKA Fader — Fader! —
Hun reiser sig hurtigt fra sin knælende Stilling og vender sig i heftigt Oprør mod Sempronius, der taus bøier Hovedet.
Se paa ham: Han var lykkelig og rig
Og god dertil, velgjørende som Faa,
En Pryd for Staden, som han hørte til,
Af Alle elsket høit — se paa ham: Hvem,
Troer I, har gjort ham til det Vrag, han er?
I svarer ikke — det er Romerne —
Jeg hader hver en Romer, hører I?

KLEANDRIDES vinker hende ned til sig
Kom hen til mig igjen — læner sig mod hendes Skulder aah,
det gjør godt,
At hvile hér sit Hoved — lille Barn —
leger med hendes Haand
De fine, hvide Fingre — dem jeg tidt
Har tænkt paa: Hvordan vil det gaa dem, naar
De blive sat til smudsig Trællegjerning?

EUNIKA seer bort med et bittert Smil
Jeg var en Handelsvare jo — paa Reisen,
Den lange, fra Melassos til Milét,
Man skjærmed' mig paa alle Maader.

KLEANDRIDES dreier hendes Ansigt hen imod sig og stryger kjærtegnende hendes Haar
Ja,
Din Moder ligner Du — saadanne saae
Hun ud, Teleutia, da første Gang
Jeg hende mødte — jeg var lidt tilaars,
Hun ganske ung — trods det hun skjænked' mig
Al sin Hengivenhed — aah, Minder, Minder!
Saa fødtes Du — der var en Jubel — hulker ak,
Hvad har jeg vel forbrudt, at Guderne
Mig straffer med saa store Lidelser — — kysser hende
Og dog jeg takker dem, fordi jeg fandt Dig!

EUNIKA
Det hedder ikke „Guderne", men „Gud"!
Hun reiser sig, gaaer hen og rækker Sempronius Haanden.
Tilgiv mig mine Ord — vel var de sande,
Men ei jeg burde glemme — tag min Tak
For alt, hvad I forklared' paa vor Vei
Herhen! Endnu er meget dunkelt mig,
Men Et staaer fast: Budskabet om, peger at han
Vil i et andet Liv Opreisning faae
For alt, hvad han har lidt, forsoner mig,
Bevirker, at jeg ikke rént fortvivler.
Under den følgende Replik træder Caligula ubemærket ind fra Døren tilhøire i Baggrunden.

SEMPRONIUS
Det smerter mig, min Eunika, at det
Er en Forbrydelse i dine Øine
At være Romer — tillad mig ialtfald
At kjøbe fri din Fader —

FJERDE SCENE

De Forrige. CALIGULA, iført en borgerlig Dragt.

CALIGULA Denne Pligt
Vil selv jeg overtage.

SEMPRONIUS overrasket Cæsar!

EUNIKA til Kleandrides, der atter er sunken hen
Fader!
Det Cajus Cæsar er, som kommer hér —

KLEANDRIDES farer op, forvirret
Hvad vár det — seer hende Eunika — nu husker jeg —
Sagte, idet han stirrer paa Caligula Du nævnte Cæsar — er
dét Romas Hersker?

EUNIKA
Ja, han forklædt sig har —

KLEANDRIDES ivrig op Saa maa jeg — tilgiv —
han kaster sig paa begge Knæ
Men I er mægtig, jeg et stakkels Menneske,
Som man har pidsket — pidsket —

CALIGULA med rynket Pande Bliver Du
Mishandlet hér?

KLEANDRIDES Min nye Herre har
Ei været streng — gysende men han, jeg før var hos:
Han lod mig pidske hver en Dag, der gik!

EUNIKA
O, hvilken Ynk!

CALIGULA Vær rolig, Kleandrides,
Du skal din Frihed faae —

KLEANDRIDES springer op, som besjælet af nyt Liv
Min Frihed — Frihed —
Hvad dine Folk berøved' mig, det giver
Du mig igjen — saa lover jeg til Gjengjæld
For Dig at gjøre, hvad jeg kan —

CALIGULA smiler medlidende Det er
Vel ikke meget, stakkels, gamle Mand?

KLEANDRIDES
Siig ikke det — er ved at segne om men jeg er træt —
hjælp mig —

SEMPRONIUS iler til med Eunika for at støtte ham
For stærk har Sindsbevægelsen ham været!

CALIGULA
Sørg for, at han kan faae lidt Hvile.

SEMPRONIUS Kom!

Sempronius fører ham ud ad Døren tilhøire i Forgrunden. Eunika vil følge, men standses ved et Vink af Caligula.

FEMTE SCENE

CALIGULA. EUNIKA.

CALIGULA
Tøv, Eunika, et Øieblik og hør —

EUNIKA
Af Hjertet bringer jeg min Tak, fordi
I var saa venlig mod min Fader —

CALIGULA griber hendes Haand Alt
Jeg gjøre vil, det sagde jeg Dig før,
For glad at se Dig — kunde ogsaa Du
En Tanke stundom skjænke Cajus Cæsar?

EUNIKA stirrer forundret paa ham og river Haanden til sig
Slip — Eders Blik mig skræmmer!

CALIGULA med en Bevægelse mod sit Bryst Hvis saa er,
Mit Øie tolker slet kun, hvad der boer
Hér inde.

EUNIKA Tie dog og tilintetgjør
Den Tillid ei, hvormed jeg mødte Eder.

CALIGULA
Viid, at jeg fik Dig kjær den første Dag,
Jeg saae Dig hos Metellus! Du har hørt,
At jeg, midt i min rige Overflod,
Er fattig, thi det Vigtigste jeg savner,
Og dét er Følelsen af Lykke — dén
Kan Du mig skjænke, Eunika — bedende vær god!

EUNIKA
Det kan jeg ikke, Herre: I er Romer!
Taknemmelig Hengivenhed jeg nærer
For Eder, Cajus Cæsar — ikke Elskov.

CALIGULA
Du kunde tage feil — det haaber jeg
Saa inderligt, som gjaldt det Livet! Let
Det ikke for et Kvindehjerte er
At sondre hér — med Ild hør, Eunika, min Tanke:
Jeg Dig betragter som en Genius,
Sendt mig af Guderne — min gode Aand
Du være skal — jeg løfte vil Dig til
En Magt og Glands, Du ikke aner, hvis
Du blot vil blive min?

EUNIKA i Oprør Nei, siger jeg!
Troer I, at jeg vil være Eders Frille —
At Gadens Drenge skulde pege paa mig?

Har, Cajus Cæsar, I da fra Metellus
Mig ikkun frelst for selv at øve Skjændsel?

CALIGULA
Nei, Eunika, min Ed beskytter Dig —
Dertil min Godhed for Dig! Fast jeg havde
Besluttet, at om dette ei en Lyd
Der skulde komme over mine Læber —
Men saa idag — min Villie svigter ganske —
Tilgiv: Som dér Du staaer, saa skjøn og fin —
Din ranke, lette Vækst, dit dybe Øie,
Alt frister over Evne mig — o, giv
Mig Lov at haabe?

EUNIKA Nei og atter nei!

CALIGULA heftig
Du ægger mig ved denne Modstand blot!
Ulykken er, jeg har for mildt et Sind:
Tibér — hvad han blot peged' paa, var hans,
Der fandtes ei i Verden nogen Pige,
Som havde Mod til ham at svare Nei —
Men mig — og dog, som Romerrigets Cæsar
Jeg er den Mægtigste paa denne Jord!

EUNIKA
Hør Tordenen, der ruller: Nogen er der,
Som eier større Magt end I!

CALIGULA da hun farer sammen ved et Lyn Min Vrede
Har ogsaa Lyn —

SJETTE SCENE

De Forrige. COCLUS fra høire Baggrund.

COCLUS Der er en Gjæst derude —
Jeg veed ei, om det Eder er, han søger —
Han kalder sig Gallenus —

CALIGULA med bortvendt Ansigt for ikke at blive kjendt
Før ham ind!
Ængstet, da Coclus er gaaet
Hvorledes kan Gallenus komme hér?

SYVENDE SCENE

CALIGULA. EUNIKA. GALLENUS

GALLENUS stærkt bevæget
Tilgiv: af Fabia jeg hørte — ak,
Min Nyhed, Cæsar, vil Dig volde Sorg:
O Herre, Decius er myrdet!

CALIGULA skrækslagen Myrdet —
Min Ven, min Frelser —!

GALLENUS Talte han ei om
Et Møde? Caligula nikker Jeg ham vilde følge, men
Han vægred' sig og tog afsted — lidt efter
En Anelse, en uforklarlig Frygt,
Mig greb: jeg Brevet havde læst og kjendte
Det Sted, hvor man ham havde stævnet hen —
Jeg iled' efter ham — men kom for sént:
Med gjennemboret Hjerte i en Blodpøl
Jeg fandt ham —

EUNIKA hulkende Sorg paa Sorg!

CALIGULA Min Decius —
Min Støtte til det Gode — Barndomslærer —!

GALLENUS
Saa meget Liv der var tilbage, at
Et Navn han kunde hviske mig —

CALIGULA Et Navn —
Hah, var det Macro's?

GALLENUS Ja!

CALIGULA Men Macro er
Ei vegen fra min Side — nu han søger
I Nabolaget en ægyptisk Læge —
Vi skiltes hér ved Døren — strax han er her —

GALLENUS
Tilstede man behøver ei at være
For slig en Udaad at bedrive; man
Et Redskab altid finde kan —

CALIGULA med Udbrud Jeg gruer
For Tiderne, der nu vil komme — og
Jeg staar alene, ak, saa hélt alene!

GALLENUS
Alene ikke, høie Cæsar, jeg
Er rede til at offre Livet for Dig!

CALIGULA
Jeg takker Dig! Vendt til Eunika Og Du —? Overrasket
Hvad læser jeg
I dine Øines Dyb — saa milde —?

EUNIKA Herre,
Mit Hjerte røres af Medlidenhed
Ved Tanken om, at I, som kaldte Eder
„Den Mægtigste paa Jord", at I nu staaer
Saa ganske venneløs —

CALIGULA Tak for de Ord — grublende
Men I er svage Rør, som ei formaa
At yde Støtte for mit Cæsardømme:
Slig Mand var Decius — og han er død!
Fortvivlende! Jeg vadet har i Blod
Fra mine spæde Aar: som Lille alt
Jeg fulgte til Germanien min Fader,
Hvor Fjenderne man myrded' uden Skaansel;
Saa Veien gik til Asia, og dér
Jeg saae — kun syv Aar gammel, mærk Jer det! —
Kun syv Aar gammel saae jeg dér min Fader
Dø af den Gift, som var ham bleven rakt
Af Cnejus Piso — men beredt af hvem?
Beredt ham af Tibér, der hadede
Min store Fader, „Menneskeslægtens Haab".
Hvor troer I saa, jeg blev bragt hen? Til ham,
Just til Tibér, min Faders Morder, Skurken,
Hvis Sjæl et Kaos var af blodig Rædsel!
Dér — paa Capreæ — leved' jeg min Ungdom
I stadig, evig Angst for Døden, den,
Et flygtigt Lune hos ham kunde bringe.
Jeg i de store Sales gyldne Pragt
Mig listede omkring i navnløs Gru,

Og naar Tibér mig af og til lod kalde,
Jeg skjælvede af Skræk — det mored' ham
At skue Barnets Frygt, og ofte maatte
Jeg ved hans Side staa, naar sine Domme
Han lod fuldbyrde: Offrets Skrig sad fast
Igjennem Uger i mit unge Øre,
Imedens Herskeren, Uhyret, selv
Nød Jammeren, som var det sød Musik —
Saaledes rasede Tibér, indtil
Endogsaa Macro, som dog var hans Yndling,
Usikker følte sig og kvalte ham!
— I al den Tid jeg havde kun én Ven,
Min Lærer, Decius — og han er død!

EUNIKA højtideligt
„Vogt Dig for Macro!" hørte jeg ham sige
Engang til Eder — hér jeg i hans Navn
Gjentager Ordene: „Vogt Dig for Macro!"

CALIGULA efter halvt studsende at have stirret paa hende
Ja — ja — med stigende Energi ja, Eunika, det vil jeg!
Pause

GALLENUS Herre!
Ufred der opstaa vil, saasnart det rygtes,
At Decius er myrdet — var det ei
Det bedste, om Du Rom forlod en Stund,
Til Byen atter rolig er?

CALIGULA Maaske! Efter Overvejelse Ja!
Til Eunika Jeg eier ved Albanersø et Lystslot.
Dybt inde i en Skov det ligger gjemt,
Hvor Fuglen fløiter glad sin lille Vise —
Dén kjender ei til Mord og Menneskehad —
Til Gallenus Sørg for at ordne alting strax til Reisen!
Gallenus ud i Baggrunden tilhøire.

EUNIKA
Tungt vil det blive for Sempronius
At høre denne Tidende.

CALIGULA Vil Du
Med varsom Haand ham bringe Underretning?
Eunika nikker og gaaer ud i Forgrunden tilhøire. Caligula sætter sig i mørke Tanker. — Lille Ophold.

OTTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO fra høire Baggrund.

MACRO med et lurende Blik til Caligula
Gallenus mødte jeg derude — tør
Jeg spørge, hvad han vilde hér?

CALIGULA stadigt siddende, knapt gjengjældende hans Hilsen
Han bragte
Et Sørgebudskab.

MACRO Saah — hvad gik det ud paa?

CALIGULA
Man Decius har lokket i et Baghold
Og myrdet ham!

MACRO Ja saa — hvem har man mistænkt?
— Du seer saa vist paa mig —!

CALIGULA Du haded' Decius!

MACRO
Vi har jo været sammen uafbrudt —

CALIGULA
Alligevel —!

MACRO med et skarpt Blik Men naar jeg nu erklærer,
At intet jeg med dén Ting har at gjøre,
Saa gad jeg vide, hvem der vilde vove
At paastaa noget Modsat — Dig jeg spørger,
Caligula, hvem vilde vove det?

CALIGULA usikker, skræmmet
Naturligvis, naar Du bestemt vil hævde —

MACRO
Ja, jeg „bestemt vil hævde", og saa taler
Vi ikke mere herom — men forresten
Jeg nærmest, Cæsar, kalder det et Held,
At Decius er død!

CALIGULA Hvorfor?

MACRO Jo, seer Du:
Han regned' sig som en Slags Amme for Dig,
Et Barn Du altid var kun i hans Øine,
Og derved din Selvstændighed gik tabt,
Saa Romerne endogsaa snakked' om det.

CALIGULA studsende
Det har jeg aldrig hørt —!

MACRO Ak jo, man sagde:
„Han gaaer i Ledebaand, og det er Decius,
Som Statens Tøiler har i Hænde!"

CALIGULA vender sig bort med et heftigt Løgn!

MACRO
Nu vil han heller ikke kunne vogte
Paa hvert et Ord, Du hvisker Eunika
I Ørene —

CALIGULA kort Lad dén Ting uberørt!

MACRO
Jeg havde ellers Møie med at finde
Amminadab, Ægypteren — han venter
Derude paa dit Bud —

CALIGULA hurtigt og bestemt Jeg vil ei have
Med ham at gjøre!

MACRO seer speidende paa ham Hvad, Du giver slip
Paa Pigen —? Naa, hun trøster sig nok snart —
Det vil ei vare længe, før hun finder
En ny Beundrer sig! — Amminadab
En Kunst forøvrigt kjender, siger han,
Hvorved hun lokkes kan til blot at tænke
Paa Dig og ingen Anden — til at længes
Kun efter Dig —

CALIGULA reiser sig hastigt Hvad er det for en Kunst?

MACRO lader, som om han vil gaa
Det kan han selv forklare — standser men det er
Jo sandt: Du intet høre vil — Pause

CALIGULA efter en Sjælekamp Nuvel,
Da han dog er her nu, saa lad ham komme!
Macro vinker ud ad bageste Dør tilhøire.

NIENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. AMMINADAB klædt i ægyptisk Dragt, orientalske Træk, ydmyge Fagter.

CALIGULA
Mig Macro siger, at Du er istand
Til Kjærlighed at skabe hos en Kvinde —?

AMMINADAB
Høimægtige, just ikke Kjærlighed,
Men hendes Drifter, Sandser kan jeg vække,
Saa de mod Dig kun hige —

MACRO Meget godt,
Det er det Vigtigste, Du dér har fat paa!

CALIGULA
Hvor lærte Du den Kunst, Amminadab?

AMMINADAB
I over tyve Aar Gudinden Isis
Jeg tjente i Ægyptens øvre Del,
Hvor Byen Thebæ breder sig ved Nilen.
I det vidtstrakte Tempel gjennemgik
Mysteriernes Grader jeg, erhverved'
Mig Indblik i Naturens dybe Gaader —
Og dertil hører ogsaa den, jeg nævnte:
Et Menneske med en ubønhørlig Villie
Formaaer en Andens Villie under sin
At bøie: hendes Pande let jeg stryger,
Jeg stirrer hende fast i Øiet, medens
Jeg hvisker nogle hemmelige Ord —
Og hun maa lyde mig — i Et og Alt!

CALIGULA
Forunderlige Ting Du dér fortæller —
Nuvel: Du næppe Leilighed vil faae
Til Prøver mig at vise paa din Kunst —
Men muligt dog — det kunde tænkes — besluttet ja,

Endnu i denne Nat jeg reise vil
Til *Alba longa*, og Du skal mig følge,
Dér nærmere vi tales ved.

AMMINADAB Jeg lyder.
Ud i Baggrunden tilhøire.

TIENDE SCENE

CALIGULA. MACRO.

CALIGULA
Et skummelt Menneske!

MACRO Ja, ganske vist,
Men han har kigget bag det store Forhæng.

CALIGULA efter en lille Pause, rivende sig løs fra sin Grublen
Endnu en Ting: Jeg loved' Eunika
At skaffe hendes Fader Frihed — kald
Paa Husets Vært! Macro mod bageste Dør tilvenstre og vinker ud. Han peger ved Glaucos Komme paa Caligula.

ELLEVTE SCENE

CALIGULA. MACRO. GLAUCO.

GLAUCO Hvad er til Tjeneste?

CALIGULA idet han stadigt vender sit Ansigt bort
Jeg har Medlidenhed med Kleandrides
Han er for gammel til at slæbe længer —

GLAUCO glad overrasket
I vil da ikke kjøbe ham?

CALIGULA Jo, hvad
Er Prisen?

GLAUCO Prisen? Ja, det er nu ei
Saa let at sige: Trods sin Alder har
Han Kræfter som en Yngling — og saa er
Han rar, jeg holder meget af ham — nødigt
Jeg vil ham sælge — men naturligvis —

CALIGULA
Tal, hvad forlanger Du?

GLAUCO Ja — skal vi sige —

Et Tusinde Denarer —?

CALIGULA Godt! Til Macro Betal ham!

MACRO efter med et Skuldertræk at have taget en Pung frem, til Glauco, da denne strækker Haanden ud
Skriv først et Frihedsbrev for Kleandrides,
Saa faaer Du Pengene — Du tjener godt
Paa denne gamle Benrad, Slyngel!

GLAUCO med et dybt Buk Ja!
Iler ud i Baggrunden tilvenstre.

CALIGULA
Men Tiden løber: lad de Andre komme!
Macro kalder ind ad Døren forrest tilhøire.

TOLVTE SCENE

CALIGULA. MACRO. EUNIKA. KLEANDRIDES. SEMPRONIUS. Strax efter GLAUCO.

CALIGULA lægger Haanden paa Sempronius' Skulder
Din Smerte deler jeg ved Tabet af
Vor Decius! Til Kleandrides Hvorledes gaaer det Dig?

KLEANDRIDES
Det hjalp jo, at jeg fik lidt Hvile —

CALIGULA ved Synet af Glauco, der kommer tilbage Vent!
Glauco rækker et Dokument til Macro, der gjennemløber det og giver ham Pungen. Derpaa gaaer Glauco ud ad Døren bagest tilhøire, og Caligula modtager Dokumentet. Imidlertid siger

EUNIKA til Sempronius, pegende paa Kleandrides
Tak for den Venlighed, I har ham viist!

SEMPRONIUS
Din Fader var det jo, min Eunika! Hun vender sig rødmende bort

CALIGULA rækker Kleandrides Dokumentet
Dér, Kleandrides, er dit Frihedsbrev.

KLEANDRIDES ganske ude af sig selv af Glæde
Mit Frihedsbrev — prøver at læse de gamle Øine vil
Ei gjøre Gavn — til Eunika staaer der, at jeg er fri?

EUNIKA med et Blik i det Skrevne
Ja, kjære Fader, vær blot rolig!

KLEANDRIDES retter sig, ligesom voxer — staaer der? —
Om dette har jeg drømt jo, maa Du vide,
Fra den Dag, de i Lænker slæbte mig
Bort fra Melassos — men jeg troede aldrig —
Jeg føler mine Kræfter vaagne, Barn — svinger Dokumente
Mit Frihedsbrev — jeg takker, Cajus Cæsar —
Maaske I ogsaa snart kan takke mig!

EUNIKA
Tal dog ei saa!

KLEANDRIDES Jaja, jaja, vent blot!

CALIGULA til Sempronius
Vi Hovedstaden vil en Tid forlade —
Du fører Eunika til Alba longa!
Til Macro For Kleandrides sørger Du! Atter til Sempronius
Kun langsomt
Hun i sin Bærestol kan reise — derfor
Tag strax afsted, jeg følger snarest efter!
Og vær forsigtig, at hun ikke sees —
En Deling Ryttere skal med til Dækning:
Halvveis I finde kan et Gjæstested,
„Den appiske Taberne", dér I hvile —
Og nu herfra! Han gaaer ud i Baggrunden tilhøire, fulgt af Sempronius og Eunika.

TRETTENDE SCENE

MACRO. KLEANDRIDES.

KLEANDRIDES holder Macro tilbage, hviskende
Jeg vil betro Jer noget!

MACRO
Hvad nu?

KLEANDRIDES Der foregaaer i Huset hér
Forunderlige Ting — en Seddel fandt jeg
Igaar paa Gulvet: Cæsars Navn var nævnet —
Paa Ondt de pønse mod ham — der skal være
Et Møde hér iaften: Maximus
Nok siger, det er Kjøbmænd, men jeg troer
Ham ikke — I forstaaer: jeg søge vil
At trænge ind i dette — jeg mig skjuler —

MACRO
Det Hele sikkert er et Hjernespind —
Og har Du Ret, det farligt være kan!

KLEANDRIDES
Da Kleandrides fra Melassos end
Var rig og mægtig, modtog aldrig Gaver
Han, uden strax at gjøre Gjengjæld: peger paa Vægskabet Se,
I Rummet dér jeg gjemmer mig og lister
Herfra, saasnart som Mødet er forbi —
Jeg turde ei til Eunika det nævne,
Hun havde modsat sig —

MACRO Gjør, som Du vil!
Men skynd Dig lidt, jeg følge maa de Andre.

KLEANDRIDES
I lover hende at berolige —?

MACRO
Ja, ja!

KLEANDRIDES gaaer ind i Skabet
Jeg Nøglen tager af, man Laasen
Indvendig fra kan aabne — nu I skal
Blot trykke Døren til — det skeer med et Smæk i Laasen

MACRO Saadan — Farvel!
Ud i Baggrunden tilhøire.

FJORTENDE SCENE

GLAUCO og Medhjælperen COCLUS fra samme Side. KLEANDRIDES skjult.

GLAUCO
Godt at de gik, de Andre snart kan ventes —
Se efter Lamperne og glem nu ikke,
At alle Døre lukkede skal være! Coclus laaser de to Døre tilhøire.
Den hemmelige Indgang kun fra Gyden
Her bag ved Huset aaben staaer: den Vei
De kommer — Guderne maa vide, hvad
Det er, at Maximus har for, men jeg
Som Vært mig blander ei i noget — ellers
Jeg nok gad vidst, hvem Manden var, som kjøbte
Den gamle Slave af mig — hele Tiden
Han vendte bort sit Hoved, saa jeg ikke
Ham kunde faae at se, men noget fornemt
Det været har — jeg troer, ved Jupiter,
At havde jeg to Tusinde Denarer
Forlangt af ham, han havde dem betalt! —

COCLUS ved Altanen
Se, Floden stiger stadigt, og dens Løb
Er vildere end før — selv Gulvet ryster —
Det banker paa Døren foran tilvenstre. Glauco lukker op.

FEMTENDE SCENE

MAXIMUS. GLAUCO. COCLUS. KLEANDRIDES skjult.

MAXIMUS
Er alt i Orden?

GLAUCO bukkende ærbødigt Ja!

MAXIMUS Saa kan Du gaa.

Glauco og Coclus ud ad Døren bagest tilvenstre. Maximus lukker den af efter dem, undersøger de to andre Udgange, og aabner saa Døren foran tilvenstre.

SEXTENDE SCENE

MAXIMUS. LABIENUS, POPILLIUS, CALPURNIUS samt de øvrige fornemme Romere fra 1. Akts 1. Scene, klædte i borgerlige Dragter. KLEANDRIDES skjult.

POPILLIUS seer sig om
Jeg haaber da, Metellus giver Møde?

MAXIMUS
Vær rolig, ja!

LABIENUS Han er en Mand af Ord!

POPILLIUS
Det lange otte Dage var at vente
For Folk, som tørste efter Handling —

CALPURNIUS lidt rød i Hovedet og opstemt Kjære,
For mig er Tiden gleden hurtigt nok,
Og jeg har ikke lidt af Tørst!

POPILLIUS afsides til Labienus Mon ei
Hans vilde Liv en Fare rummer for os —
Hvis nu han i en Rus forsnakker sig —?

LABIENUS
Hans Frisind er saa stærkt som dit og mit!
Man hører en fjern Banken

MAXIMUS
Paa Gadedøren banker det! Gaaer for at lukke op

POPILLIUS forventningsfuld Metellus?

SYTTENDE SCENE

De Forrige. METELLUS, ligeledes forklædt.

LABIENUS
Nu, har Du en Beslutning taget?

METELLUS Ja!
Da sidst vi taltes ved, jeg uvis var —

For og imod der meget siges kan
I denne Sag — men nu jeg veed Besked!

CALPURNIUS
Er der i Mellemtiden noget hændet —?

METELLUS
Ja, man har krænket mig, har mig bestjaalet!
I disse otte Dage har forgjæves
Jeg søgt — nu er jeg træt, og Loddet kastet:
Jeg Eders er fra denne Aften hélt!

POPILLIUS
Vi altsaa endelig kan tage fat —?

METELLUS
I har vel hørt, at Decius er myrdet?

STEMMER
Ja!

METELLUS Vel! Saa Timen kommen er, hvor vi
Vil ryste Cæsardømmets Trælleaag
Af Romas Skuldre: Decius var det sidste
Bolværk for vort Senat — nu, han er borte,
Vil Tyranniets Knippel falde tungt;
Det gjælder derfor, strax at lamme Haanden,
Som fører den —

POPILLIUS Hvis Cæsar myrdes skal,
Vil jeg —

METELLUS Stands lidt: Et Mord os næppe hjælper,
Hans pludselige Død vil kun bevirke,
At man en Efterfølger strax udraaber.
Nei, vi vil langsomt gaa tilværks, og Maalet,
Vi sætte os, er det: én Gang for alle
At vække sligt et Had hos Romerfolket
Mod Eneherskermagten, at man aldrig
Den mere taale vil. Tibér har flinkt
Indledet Sagen, vor Caligula
Skal drives videre, saa Menneskeslægten
Fast kvæles i sit eget Blod — da bliver

Maaske det sløve Folk dog én Gang træt
Af disse Aareladninger og vender
Tilbage til de gamle Tiders Statsform.

LABIENUS
Hvorledes skal man opnaa dette: Cæsar
Er mild af Sind —

METELLUS viser en Pladering paa venstre Haands Pegefinger
Se denne Ring! Den har
Jeg hjembragt fra Chaldæa. I dens Indre
Er gjemt en Gift, Vesania ved Navn,
Et Udtræk af de svuldne, onde Urter,
Der voxe i en Dal ved Euphrats Bred,
Hvor Jorden aabner sig og sender ud
Som Damp en skidengul, dødssvanger Aande. —
Den Kunst at lave Giften til, saa ganske
Den mangler Smag og Lugt, er arvet ned
Fra Slægt til Slægt igjennem tusind Aar,
Og som en Løndom stor den opbevares —
Men dog jeg nogle Draaber mig erhverved'
Hos Præsterne ved Afgudstemplet dér
De bruge den paa Offerdagene —
Og kraftig er den, Labienus! Selv
Jeg overværede en Fest, hvor de
Til Døden dømte maatte sluge Mængder
Af denne Gift — og Tiden havde man
Beregnet nøie, thi den virker først
Naar fire og tyve Timer er forløbne.
Da førte man dem frem for Gudens Billed',
Det frygtindgydende, og næppe var
Den nævnte Frist udrunden, før de kasted'
I dyrisk Raseri sig Mand mod Mand;
De bed og flaaede Huden af hverandre
Med Tænderne, imens de hylede —
Jeg i Germanien ved Vintertid
Har ofte hørt de sultne Ulve, men
Jeg siger Eder: det var intet mod
Den glubske Lyd, som kom fra deres Struber —
Tilsidst de Alle laa som Lig!

MAXIMUS Du skildrer
Saa levende, at fast man gyser ved det.

METELLUS med et mørkt Smil
Naanaa, saa strengt vil vi nu ei gaa frem
Imod vor kjære Cæsar, thi vort Formaal
Vi opnaa kan blot med en enkelt Draabe:
En lille Draabe kun, og I skal se,
Hvor han forandrer sig: alt hvad af Ondt
Der ligger gjemt i Dybet af hans Sjæl,
Og som ei ellers vilde dukke frem,
Det voxer sig nu stort, af Giften gjødet,
Det breder sig, og snart det kvæler alt,
Hvad der af Godt har boet i Manden — han,
Forstaaer I nok, forbliver hélt sig selv,
Men blot at Vrangen krænges ud paa ham —
Og ingen af os Mennesker kan taale
At blive seet paa Vrangen, Labienus!
En saadan Draabe gjemmer i sit Skjød
Et Utal af Forbrydelser — jeg haaber,
At det ei længe vare skal, før Cæsar
Saa stærkt har Buen spændt, at den maa briste!

LABIENUS
Og er der ingen Hjælp for den, der nyder
Den frygtelige Drik?

METELLUS Jo — jo — en Modgift
Jeg ogsaa bragte hjem, som frelse kan,
En sjælden Skat, ukjendt af hver en Læge! —
Hvad siger I saa til mit Forslag?

LABIENUS Planen
Er god — vi give den vort Bifald!

DE ANDRE Ja!

POPILLIUS
Men hvem skal øve Daaden?

METELLUS Jeg: Metellus!
Et Mellemværende, et rént personligt,

Jeg har med Cajus Cæsar — derfor vil jeg
Opsøge ham, og kan jeg nærme mig
Hans Bæger blot, er alt i Orden. Viser Se,
Saa snildt er Ringen lavet, at et Tryk
Med Tommelfingeren er nok: en Klap
Sig aabner for den skjæbnesvangre Draabe!
Dog, før til Gjerningen jeg skrider, vil
Jeg have Eders Ed, at ved min Side
Jeg Eder finde kan i Farens Stund — til Maximus
Giv mig et Sværd, paa hvilket I kan sværge!

MAXIMUS
Der findes Sværd i Rummet hér — gaaer hen til Skabe
men Nøglen
Er borte — prøver at aabne fast er Skabet laaset til!
Forlader det.

METELLUS
Nei, Maximus, saa lidt skal ei os standse! Han river
med Vold Døren op
Men der er mørkt herindē — bring en Lampe —
Trækker Kleandrides frem Hah, hvad er det — en Slave
— som har luret
Og kan forraade os —!

KLEANDRIDES skjælvende Jeg —

POPILLIUS drager sin Dolk Han maa dø!

METELLUS standser ham
Det vilde vække Opsigt — Blodspor — seer sig om
nei,
Nu veed jeg noget bedre: Ganske stille
Vi lade ham i Tiberen forsvinde!

DE ANDRE
Ja — ja!

KLEANDRIDES I maa ei — jeg —

METELLUS fører ham mod Baggrunden Det gjør mig ondt,
Men vi maa være sikkre paa din Taushed,

Og dén vi opnaae bedst ad denne Vei —
Kom nu!

KLEANDRIDES idet han gør Modstand
Jeg —

METELLUS tvinger ham Naa —

KLEANDRIDES raabende Hjælp, Hjælp!

METELLUS kvæler Lyden med Haanden Hold Mund
— se saa —
Lynglimt — han kaster ham ud over Altanens Rækværk

CALPURNIUS der med de Andre er ilet hen til Altanen
Han tumles som en Bold i Kjæmpehænder!

LABIENUS
Dér ramte ham en Bjælke —

MAXIMUS Han er borte —

POPILLIUS
Han gik tilbunds —

METELLUS idet han atter gaaer frem Han vil os ikke røbe!

Tæppet falder.

FJERDE AKT

En Sal i Slottet ved Albanersøen. Tilhøire i Baggrunden en Forhøining med Trin op til Bord og Løibænk, bestemte for Cæsar. Tilvenstre i Baggrundsvæggen Portal med Draperi, hvorigjennem Have og Sø skimtes. Hélt tilhøire i Forgrunden Bord med Stole. Et Metalbækken til Signal er ophængt paa Væggen i Baggrunden. Tilhøire forrest Indgang til Kvindernes Rum, bagest til Caligulas Værelser. Tilvenstre to Udgange, den bageste til Forhallen.

FØRSTE SCENE

SEMPRONIUS staaer lænet til Portalen og stirrer drømmende ud i Haven. GALLENUS fra venstre Baggrund med en Papyrusrulle.

GALLENUS peger mod Caligulas Værelser
Er Cajus Cæsar inde?

SEMPRONIUS Ja, Gallenus —
Har noget Nyt Du ham at melde?

GALLENUS Naah,
Jeg bringer fra Apollotemplets Præster
Det Forslag, at imorgen allerede
Vor store Cajus Cæsar skal ophøies
Blandt Guderne.

SEMPRONIUS heftigt Saa er det altsaa sandt!
Igaar jeg hørte om det, men jeg troede,
At det var Opspind — en saa frygtelig
Forvildelse! Vil ile ind til Caligula Jeg strax maa tale med ham —

GALLENUS standser ham
Jeg først skal have Foretræde, men
Forøvrigt, min Sempronius, hvorfor
Vil Du Dig heri blande — Macro paastaaer,
At Statshensyn gjør dette Skridt nødvendigt!

SEMPRONIUS
Hvorfor jeg vil —? Fordi vor Cajus Cæsar
Nedkalder Himlens Vrede over sig
Ved slig en fræk Dumdristighed — fordi
Han krænker Gud!

GALLENUS Du mener Guderne,
Men Romas Hersker staaer saa høit, at de
I deres Kreds med Glæde ham optage —

SEMPRONIUS grundende
Den Macro bliver hans Fordærv — veed Du,
At en Slavindeskare han har slæbt
Herud med sig? Da før jeg gik forbi
Den Fløi af Slottet, hvor han boer, jeg hørte,
At der blev spillet op til Dands, og dét
I et alvorligt Øieblik, hvor man
Har myrdet Cæsars bedste Støtte og
Paa Sammensværgelser imod ham pønser!

GALLENUS
Vi med vort Liv og Blod ham værne vil!
Men jeg maa ind til ham —

SEMPRONIUS Jeg venter hér!
Gallenus ud i Baggrunden tilhøire.

ANDEN SCENE

SEMPRONIUS sætter sig foran tilhøire
EUNIKA kommer aandeløs ilende gjennem Portalen fra Haven. Strax efter sees AMMINADAB.

SEMPRONIUS springer ængstelig op
Hvad er der skeet?
EUNIKA Aa, intet — jeg blev skræmt,
Fordi den hæslige Ægypter, som
Er med i Cæsars Følge, talte til mig —
Han Rædsel mig indgyder, og jeg løb — hun hvisker angst, da Amminadab viser sig i Portalen og stirrer ind:
Sé, sé, der staaer han, skjærm mig mod ham!

SEMPRONIUS vil ile derhen Ja!
Amminadab gaaer Nu han forsvandt! — Du ryster jo —?

EUNIKA

Ak ja,
Han næsten virked' paa mig som en Hugorm,
Man pludselig imellem Blomster finder. —
Jeg er saa let tilmode, siden jeg
Min Fader fundet har — han bleven er
I Rom for ud at hvile, siger Macro,
Men kommer snart — — saa smuk er Haven dér:
I mine egne Tanker vandred' jeg —

SEMPRONIUS

Jeg saae det nok — hvad tænkte Du saa paa?

EUNIKA

Paa mange, mange Ting, Sempronius,
Paa alt, hvad I har lært mig — ogsaa medens
Vi reiste hér til Slottet! — Ganske vist
Er det, som om Naturen blev lidt fattig:
I Træet jo berøver sin Dryade,
Og Solen, Havet, Jorden deres Guder —

SEMPRONIUS

Maaske Naturen bliver fattig, men
Din Sjæl saa meget desto rigere!

EUNIKA

Ja, dér I taler sandt, Sempronius,
Det er, som fyldtes den ved Eders Lære
Med blide Toner og en Duft saa sød.
Et Frø I nedlagt har herinde, som
vil spire og Lyksalighed mig bringe — lidt tøvende
Blot én Ting er der, som mig tykkes sælsom:
At Aphrodite, Kjærligheds-Gudinden,
Forsvinde med de andre skal — jeg synes,
At Han, den store Gud, Du taler om,
Er altfor vældig til at tænke paa
De Følelser, der vaagne i vort Hjerte —
Selv om de har Betydning nok for os! Peger mod Portalen
Histude i et Blomsterbed der staaer
En Venusstatue — nu har man Ingen,
Man kan fortælle, hvad der fylder En,
Thi „Faderen", den mægtige og vise,

Hvad vil han sige, om en Pige kommer
Og hvisker til ham, at hun elsker — troer
I, at han skjøtter om at høre Sligt?

SEMPRONIUS
I sin uendelige Godhed lytter
Med lige Naade Gud til hver en Bøn,
Der stiger op til ham hernedefra —
Betro Du Dig kun trygt til ham!

EUNIKA hurtigt Om mig
Var der slet ikke Tale —! Lille Pause.

SEMPRONIUS Eunika,
Hvad tænker nu Du paa?

EUNIKA med et lille Suk Jeg vilde ønske,
At ei I Romer var, Sempronius!

SEMPRONIUS
Kan aldrig Du tilgive denne Synd?

EUNIKA
Nei, nei, mit Had til Romerne jeg drak
Med Modermælken ind — husk paa, vi vare
Et oplyst Folk, hvem I, Barbarerne,
Har undertrykt, behandlet grusomt!

SEMPRONIUS med Vægt Tungt
Det er at høre dine Ord, thi Du
Maa have mærket, at jeg har Dig kjær —
Saa kort jeg end har kjendt Dig!

EUNIKA gribes af Fryd — Pause — endelig: Aldrig burde
I have talt om dette, da I veed,
At det umuligt er — rækker ham Haanden men en Veninde
I har i mig til Tak for, hvad I gav mig.

SEMPRONIUS
Det er mit Haab, at Du tilsidst vil glemme,
At jeg er Romer —

EUNIKA Nei, Sempronius,
Dét aldrig skeer!

SEMPRONIUS Dog priser jeg min Lykke,
Thi jeg den skjønneste af alle Piger
I Dag fik til Veninde —

EUNIKA hurtigt, med Ængstelse — men lad Cæsar
Ei ane det, han er saa hélt forandret!

SEMPRONIUS
Jeg ei forraader ham ved Dig at elske,
Thi han uløseligt er bunden jo
Ved Eden, som han svor —

EUNIKA Han har ei seet
Mig siden hér vi ankom — kunde blot
Jeg hélt ham undgaa —

SEMPRONIUS med et Blik mod Baggrunden
Stille — hurtig bort!
Hun iler ud foran tilhøire.

TREDIE SCENE

SEMPRONIUS. Fra høire Baggrund kommer CALIGULA, ledsaget af GALLENUS. Han vil gaa over Scenen, men standses af

SEMPRONIUS
Tilgiv mig, høie Cæsar —

CALIGULA adspredt, forstemt Nu, hvad er der?

SEMPRONIUS indtrængende
Jeg hører, at Du tænker paa at lade
Dig raabe ud som Gud i Rom!

CALIGULA ligegyldigt Nei, nei —
Plag mig med denne Sag ei mere — Tanken
Er Macros, ikke min — med bøiet Hoved, halvt for sig selv
jeg opfyldt er
Af ganske andre Ting —

GALLENUS deltagende Kan ikke jeg
Dig hjælpe?

CALIGULA med et sørgmodigt Smil
Du — ak nei, min Ven, ak nei!

SEMPRONIUS
Hør mig, o Cæsar: hvis Du søgte hen
Til ham, jeg har bragt Budskab om, da vilde
Dit mørke Mismod hurtigt svinde bort,
Thi han er Solen, der fra Østen kommer,
Og jager Mulmet, Sorgerne paa Flugt!
Han sagde selv: „Jeg Verdens Lys er, hvo,
Som følger mig, skal ei i Mørket vandre!" Med Kraft
Forstaaer Du ei den Lykke, Cajus Cæsar,
At være kaldt til Hersker i en Tid,
Hvor Gud steg ned til Jorden: kundgjør dette
For Romas Folk og klyng saa Macro op,
Fordi han vovede den frække Tanke,
At gjøre Dig, et stakkels Menneske,
Til Gud!

GALLENUS vred
„Et stakkels Menneske" Du siger —?

CALIGULA
Vær rolig, min Gallenus, han har Ret — til Sempronius
Jeg kan mig forestille dette Store,
Du peger paa: at være Redskab for
En kjærlig Gud, hans Talsmand hér paa Jord!
Jeg tænke vil derpaa, men det maa vente
En Stund — pludselig med Heftighed for sig selv dog hvorfor skal jeg tøve længer? —
Afgjørelsen har jeg skudt ud: lad den
Kun komme nu! Høit Jeg hilser Eder, Venner!
Gallenus og Sempronius ud tilvenstre.

FJERDE SCENE

CALIGULA. Strax efter en SLAVINDE, derpaa EUNIKA.

CALIGULA banker, efter nogle ubeslutsomme Skridt frem og tilbage, stærkt paa Døren foran tilhøire. En gammel Slavinde viser sig.
Kald Eunika! Slavinden ud.
Eunika kommer og skræmmes strax af hans vilde Blik.

Vei dine Ord paa Guldvægt,
Thi meget staaer paa Spil i denne Time!

EUNIKA Skaan mig!

CALIGULA mørk
Du ræddes for mig — hun nikker ei jeg vil
Dig tvinge, det har jeg jo svoret dyrt — med pludselig Voldsomhed
Forbandet være Decius — Du stirrer? —
Ja, ja: forbandet være Decius,
Der lokked' mig til denne Ed — jeg kjæmper
Jo som en Flue, der omspunden sidder
I Nettet fast — og veed Du Navnet paa
Den Edderkop, som suger Livet af mig:
Den hedder Kjærlighed til Eunika! Han knæler
Se, græske Pige, Cæsar knæler for Dig —
Det aldrig hændede ham før at knæle
Ned for et Menneske! — og dog, Du Fagre,
Hér er min Plads just — hér ved dine Fødder — —
Jeg er besat og greben af en Galskab,
Jeg elsker Dig, bønhør mig, Eunika!

EUNIKA
Jeg kan det ikke, Cajus Cæsar!

CALIGULA springer op Veed Du
Hvad Grunden er: Du mangler Hjerte — aner
End ei, hvad Kjærlighed vil sige!

EUNIKA nikker stille hen for sig Jo!

CALIGULA stirrer paa hende
Du svarer „jo", og Du har Ret — jeg hen
I Veiret talte, thi din Skikkelse
Er, som et Tempel, underskjøn at skue,
Og skulde der saa ei derinde brænde
En Altarflamme hed, til Elskov viet?
Ja, hør det Pige og forstaa min Kval:
Jeg saae i Badet Dig — Du ei behøver
At vende bort Dig skamfuld: stoltere
End nogen Kvinde Du paa Jord kan være,
Thi Du er skjønnere end alle Andre!

EUNIKA
I dybt har krænket mig —

CALIGULA Dum er den Skik,
At Kvinden med et skinsygt Klædebon
Tilhylle skal Naturens rige Skatte — betragter hendes blottede Arme
Se, disse bløde, runde Arme —

EUNIKA harmfuld Herre —!

CALIGULA dæmpet, hemmelighedsfuldt
Tys, tys, jeg kjender dem, thi Du skal vide,
At da jeg i den appiske Taberne,
Paa Vei herud, mig hviled', havde jeg
En Drøm — jeg gjerne Aar gav af mit Liv,
For den at kunne drømme om igjen! —:
Du svæved' til mig ned paa Psykevinger,
Du bøiede Dig over mig og kyssed'
Min Pande og min Mund — saa lagde Du
Din Arm omkring min Hals — ha, Eunika,
Af Søvne foer jeg op, imedens Blodet
I Stormløb gjennem mine Aarer jog —
Ak, en forjættende, livsalig Sødme
Var gjemt i dine Kys — saaledes selv
Du mig forfører til at bryde Eden!

EUNIKA
Jeg er dog uden Skyld i dette!

CALIGULA Nei!
Ægypteren, som fulgte mig herud,
Kan ogsaa tyde Drømme, og han siger,
At mod dit Vidende Du elsker mig:
Derfor din Sjæl, frigjort fra Legemet,
I Nattens Stund mig søger, mens Du sover.

EUNIKA oprørt
Han lyver — nei!

CALIGULA griber om hendes Haandled
For sidste Gang: Bliv min!

EUNIKA river sig los Nei, Cajus Cæsar, aldrig — nei!

CALIGULA haardt, pegende paa Udgangen foran tilhøire
Saa gaa! Hun iler bort.

FEMTE SCENE

CALIGULA. Strax efter DØRVOGTEREN og AMMINADAB.

CALIGULA iler hen og slaaer et Slag paa Metalbækkenet. Dørvogteren kommer fra venstre Baggrund
Kald mig Ægypteren Amminadab!
Idet Dørvogteren vinker igjennem Portalen ud i Haven
Send Bud til Macro, byd ham komme snarest!
Dørvogteren ud. Amminadab fra Haven.
Jeg har besluttet mig — øv nu din Kunst
Mod Pigen — peger paa Udgangen foran tilhøire dér Du hende finde kan.
Idet Amminadab vil gaa
Endnu engang: Du kjender jo min Ed,
Jeg svor, ei at „forbryde" mig mod hende —
Forbryder jeg mig ei, naar Du mig hjælper?

AMMINADAB
Jeg hendes Villie bøier under min,
Saa hun maa lyde mig: Et mægtigt Baal
Af Lidenskab hun jo har tændt hos Eder,
Jeg skabe vil i hendes Sjæl en Længsel
Henimod denne Ild, saa hun som Møllet
Blindt flyve maa derind —

CALIGULA Og jeg mig ei
Forbryder?

AMMINADAB Selv hun kommer!

CALIGULA Uden Tvang?

AMMINADAB
Selv breder Armene hun ud imod Dig,
Jeg ei berører hende —

CALIGULA Altsaa handler
Hun ganske af sin egen, frie Villie?

AMMINADAB med et Skuldertræk
Ja: først vil jeg, og saa vil hun — jeg synes,
Man nok kan kalde det, at frit hun handler.

CALIGULA
Det kan man — sikkert — pludseligt vel, saa lad det ske!

Amminadab vil atter gaa, men standses af

CALIGULA
Hvis hun nu Modstand gjør, Amminadab?

AMMINADAB
Frygt ikke derfor, Herre: blot mit Øie
Kan fange hendes Blik, idet uventet
Jeg træder ind, hun lyde maa mit Bud
I hver Bevægelse. Et andet er,
At vi fra hendes kydske Sind kan vente
En indre Modstand — derfor var det ogsaa
Maaske ret hensigtsmæssigt, om vi prøved'
Ved iltre Dandse og ved sød Musik
At stemme hendes Hu til Elskovs Glæder,
Thi vel er hendes Tilstand lig en Søvn,
Men hun for Indtryk er modtagelig —

CALIGULA sagte, idet han seer Macro træde ind fra Haven
Gaa til dit Værk, og Lykken følge Dig,
Ægypter: aldrig vented' jeg et Budskab
Med saadan Længsel, som jeg venter dit!

Amminadab, dybt hilsende, ud foran tilhøjre.

SJETTE SCENE

CALIGULA. MACRO fra Haven, ledsaget af TO PRÆTORIANERE, der stille sig paa Post ved Portalen.

MACRO følgende Amminadab med Øinene
Ah, jeg forstaaer —!

CALIGULA Jeg vilde tale om
Hvad Svar der sendes skal Apollos Præster —
Men først en anden Ting: Jeg har erfaret,
At Du en udsøgt Skare af Slavinder
Har taget med Dig hid —?

MACRO Det er min Svaghed:
Jeg ei undvære kan de kjære Smaa —
Hvad er en Hane uden sine Høns? —
De dandsed' netop for mig, da Du kaldte —

CALIGULA
Jeg vilde gjerne sprede mine Tanker
Og høre lidt Musik — Du kunde lade
Dem komme hid —

MACRO Med største Glæde, Cæsar!
Han giver Prætorianerne Ordre og de gaa.

SYVENDE SCENE

CALIGULA. MACRO.

MACRO
Jeg hører af Gallenus, at Du atter
Har afvist Tanken om at blive Gud.

CALIGULA
Ja, Macro, der en Anden, Større er,
Om hvilken jeg kan samle Romerfolket.

MACRO
Du mener Jødeguden — Daarskab! Daarskab!
Der Ingen større er paa Jord end Cæsar,
Dén Tanke skal Du holde fast — læg Mærke
Til vor Ægypter, naar han hilser Dig:
I Østen nærmer Folket sig sin Hersker
Paa Maven krybende, og hvis de vove
Blot at besudle ham med deres Blik,
Det Døden er! Jeg sværger, Cajus Cæsar,
At man ved Kløgt vil ogsaa kunne lære
De stolte Romere den Kunst at krybe — med Kraft
Paa Knæ for Dig de skal — de føle maa
Din Fod paa deres Nakke — da først kan Du
Dig kalde Herre over Verden.

CALIGULA Men
Jeg elskes vil af Folket, ikke frygtes!

MACRO
Svag er Du, Cajus Cæsar! Husk Augustus,
Din Stammefader: han koldblodig dømte

Tre Hundred' Senatorer og to Tusind'
Af Ridderne til Døden under Et!

Caligula ryster paa Hovedet, Macro betragter ham og nærmer sig.

MACRO
Et Punkt der er endnu, Du ei maa glemme:
Den Gunst, Du ved Amminadab kan opnaa
Hos Eunika, er ei af Varighed —
Men troer Du, hvis i Guddomsglands Du traadte
For hende frem, at hun Dig kunde modstaa?
Hun vilde blændes, saa at hendes Trods
Forvandledes til Graad, imens om Elskov
De hede Læber stammede en Bøn!

CALIGULA heftigt bevæget
Du mener altsaa —?

MACRO Ja, jeg mener, at
Den Kjærlighed, hun nu med Haan afviser,
Den vil hun trygle om for dine Fødder!

CALIGULA efter et Øieblik Grublen
Du troer —?

MACRO Jeg troer, at hun beruses vil,
Naar Folkejublen løfter som en Bølge
Dig høit, idet Du Tempelet betræder —
Jeg troer, hun henrykt skjælve vil af Stolthed
Ved Tanken om at have slig en Elsker:
Jeg kjender Kvinderne — og Eunika
Er Kvinde!

CALIGULA griber ham ophidset i Armen
Macro, Du forstaaer at friste — grunder
Jeg talte nylig med Sempronius — pludseligt
Sempronius! — han maa ei se — hvorledes
Skal vi ham fjerne —?

MACRO Hvis Du ønsker blot
Et Paaskud til at sende ham herfra,
Saa har jeg hér et ligegyldigt Brev
Til vort Senat — leer siig til ham, at det er
„Af største Vigtighed" — nu jeg ham kalder —

Han gaaer ud i Baggrunden tilvenstre og bringer strax efter Sempronius.

OTTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. SEMPRONIUS.

CALIGULA
Jeg har et Hverv til Dig, Sempronius!
Dét Brev til Rom skal bringes, og jeg vil
Det vide i paalidelige Hænder,
Derfor jeg beder Dig besørge det —
Idet Caligula rækker Brevet, viser Amminadab sig i Døren bag ved ham, og Sempronius gjør en uvilkaarlig Bevægelse af Overraskelse.
Hvad nu —? Caligula vender sig og iler hen mod Amminadab.

SEMPRONIUS for sig selv
Ægypteren! Høit, indtrængende Kan ei en Anden
Du sende?

CALIGULA kort Nei, med Villie Dig jeg valgte!
Sempronius hilser og gaaer, idet han flere Gange seer tilbage med Tegn paa Ængstelse.

NIENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. AMMINADAB. Man hører Musik, der nærmer sig.

CALIGULA hurtigt
Amminadab, hvorledes staaer det til?

AMMINADAB
Jeg melder Eder, Herre: Grækerinden
Er under min Indflydelse — lad nu
Musik og Dands paavirke hendes Sandser,
Indtil hun ganske underkaster sig
Mit Herredømme —

CALIGULA glad Ja, lad Skaren komme!
Man Tonerne alt hører — jeg er stemt
Til Fest! Amminadab ud.

MACRO Min græske Slave synge skal
Anakreonske Elskovssange for
Din Eunika —

CALIGULA Om Vin og Kjærlighed!

TIENDE SCENE

DANDSERINDER, SLAVER og SLAVINDER med Musikinstrumenter. CALIGULA lægger sig tilbords paa Forhøiningen. MACRO staaer ved hans Side. GALLENUS er ogsaa tilstede. AMMINADAB kommer fra Høire, fulgt af EUNIKA, der bevæger sig stivt og mekanisk med stirrende Blik; hun sætter sig paa Forhøiningens Trin nærmest Tilskuerne, og han holder stadigt Øie med hende — lidt efter, paavirket af Sangen og Tonerne, reiser hun sig, udfører nogle dandsende Bevægelser og synker saa atter ned paa sin Plads. Kun Caligula iagttager henrykt dette, idet Opmærksomheden forøvrigt er henvendt paa Sangeren, DEN GRÆSKE SLAVE LYSIAS. Macro sees strax, inden han tager Plads hos Caligula, at give Lysias en Ordre om, hvad han skal synge. Der bydes Vin til Cæsar og hans Omgivelser. Efter en Dands synges der til Dandserindernes rhytmiske Bevævægelser af

LYSIAS

Kjærlighedens Roser skal os
Lænke sødt til Vinens Gud!
Duftende de blødt sig slynge
Om vor Tinding, naar vi muntert
Spøge i et festligt Lag:
Skjønneste af alle Blomster,
Vaarens Yndlingsbarn, en Fryd for
Guder og for Mennesker!
Lyrespillende vi Krandse
Binde vil foran dit Tempel,
Bacchus! Med en yndig Mø
Dandser jeg, mens mine Lokker
Prydes af en Rosenkrands.

Atter Dands.

ELLEVTE SCENE

De Forrige. Under en Pause i Dandsen kommer DØRVOGTEREN fra venstre Baggrund.

DØRVOGTEREN ceremonielt

Cnejus Cæcilius Metellus beder
Om Foretræde!

CALIGULA springer op fra sit Leie, iler ned fra Forhøiningen frem i Forgrunden tilhøire — ængstelig:

Hvad, Metellus hér —!

Lægger Haanden paa Eunikas Hoved:

Skynd Dig herfra!

Hun seer uforstaaende paa ham, ligegyldig ved Navnet Metellus — fra nu af følger hendes Øine uafbrudt Caligula.

MACRO der er fulgt efter Caligula, til Eunika

Nei bliv! Afsides til Caligula Du huske maa:
En Hersker lader sig ei skræmme af
En Undersaat!

CALIGULA samler sig, sagte

Ja, Du har Ret — men hold
Dig ved min Side — saadan — til Dørvogteren lad ham komme!

TOLVTE SCENE

De Forrige. METELLUS, der hilser roligt, men farer sammen ved Synet af Eunika. Hun er sig ikke hans Tilstedeværelse bevidst.

CALIGULA til Metellus — de følgende ni Replikker vexles i sagte Tone

Jeg seer, det undrer Dig at finde hér
Slavinden Eunika, men jeg forklare
Dig skal —

METELLUS Behøves ikke, Cajus Cæsar! Langsomt, med Vægt
I har vel ei til Hensigt mig at give
Min Eiendom tilbage —?

Pause. Caligula tøver med Svaret, ligesom anende, at han staaer overfor noget Afgjørende. Hans Øine søge Eunika, og han møder hendes Blik.

CALIGULA med fast Stemme Nei!

METELLUS Naa-naa —
Jeg vidste, at hun Tilflugt havde søgt
Hos Eder, og jeg kommer netop for
At fjerne hver en Mislyd mellem os
I den Anledning.

CALIGULA Rig Erstatning vil
Jeg yde Dig, Metellus!

METELLUS ryster paa Hovedet Som en Gave
I maa betragte hende — og jeg haaber,
Den Eder Lykke bringe skal!

CALIGULA forundret Jeg takker!

METELLUS
For yderligere at fæstne nu
Det gode Forhold mellem os, jeg skjænker
En Samling Eder af de gyldne Kar
Fra Østerland, som I beundrede,
Da I fornylig mig besøgte.

CALIGULA Jeg
I Sandhed røres ved din Gave dybt —
Du Prøver paa min Godhed senere
Skal se. Derpaa høit Nu vil et Velkomstbæger jeg
Dig byde.

Paa hans Vink bringer en Slave en Bakke med Kande og to Bægre, anbringer dem paa Bordet i Hjørnet forrest tilhøire, og skjænker. Caligula har allerede løftet sit Bæger — da siger

METELLUS
Har I ikke Lyst at kaste
Et Blik paa mine ringe Gaver først?

CALIGULA sætter interesseret Bægeret fra sig
Har Du da bragt dem med — ved Jupiter,
Din Gavmildhed mig overvælder ganske!

Metellus vinker. Hans Slaver, der have opholdt sig i Baggrunden, bringe Karrene, der ét for ét tages i Hænde af Caligula.

CALIGULA fordybet
Hah, hvilken sjælden Kunst — Du ikke veed,
Hvor Du ved dette glæder mig, Metellus!

METELLUS der, medens Alles Opmærksomhed er rettet paa Karrene, har stillet sig mellem Bordet og de Andre og hurtigt aabnet Ringen over Caligulas Bæger:
Det ogsaa var min Hensigt, Cajus Cæsar!

CALIGULA strax efter hen til Bordet, gribende sit Bæger
Jeg tømmer Bægeret med Ønsket om,
At alle Romere, som Du, Metellus,
En Venskabshaand vil række ud mod Cæsar!

METELLUS
Paa samme Viis — ja, maatte det blot ske!
De hilse og drikke.
Og nu Farvel jeg byder!

CALIGULA Du vil ikke
En Stund herude dvæle som min Gjæst?

METELLUS ryster paa Hovedet
Jeg takker, Cajus Cæsar, men mit Hverv
Er nu tilendebragt.

CALIGULA Farvel, Metellus,
Paa Gjensyn!

METELLUS med Vægt Ja, jeg glæder mig dertil!
Han gaaer, idet han kaster et mørkt Blik til Eunika.

TRETTENDE SCENE

De Forrige uden Metellus. Dandsen begynder igjen paa et Tegn af Caligula til svag Musik. Noget efter KLEANDRIDES.

AMMINADAB til Caligula, der betragter Eunika
Nu Tiden kommen er, hvor hendes Sjæl
Alene vil, hvad jeg vil, høie Herre!

CALIGULA jublende
Før hende bort herfra — jeg følger strax —
Amminadab med Eunika gaaer ud i Baggrunden tilhøire.
Endnu et Bæger vil vi tømme, Macro,
For Livet og dets rige Glæder! Med stærk Stemme Lad
Musiken lyde høit, saa Tonerne
Kan naae ind til mit Leie — kast med Vildskab
Jer ud i Dandsen — helder Vin af sit løftede Bæger paa Gulvet
dette Drikkeoffer
Jeg bringer, Venus, Dig — o store Time!
Idet han drikker af Bægeret, begynder en bacchantisk Dands til vild Musik, men samtidig høres Larm og Raaben ude fra Forværelset.

Endelig kommer Kleandrides styrtende ind, idet et Par Prætorianere sees at ville holde ham tilbage; hans Klæder ere sønderrevne, Haaret i Uorden.

KLEANDRIDES aandeløs
Jeg maatte ikke komme ind, og dog
Det haster, haster, haster — seer sig om, hvisker til Caligula
lad dem gaa!
Paa Macros Vink tømmes Salen hurtigt.

FJORTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. KLEANDRIDES.

KLEANDRIDES til Caligula med forvildede Øine
Et Bæger holder I i Haanden dér,
Har med Metellus I det tømt?

CALIGULA Ja!

KLEANDRIDES Vé,
Saa kom jeg dog for sént — jeg tænkte det:
Paa Veien tæt herudenfor jeg mødte
Ham med sit Følge — de i Firspring foer
Forbi mig — saae mig ikke — Tid der er
Maaske endnu —

MACRO ryster hans Arm Forklar Dig, Menneske!

CALIGULA
„For sént" og „Tid endnu" — hvad mener Du?

MACRO
Har fra dit hemmelige Gjemmested
Du noget hørt —?

KLEANDRIDES Ja — vé mig gamle Mand —
Jeg ei forstaaer, at jeg er naaet hertil — til Caligula
Men Tanken om, at I min Datter frelste
Fra Vold, og Frihed skjænkede mig selv,
Gav Kræfter mig — som ung jeg været har
En dygtig Rytter — — men det svimler for mig —
Aah, lad mig hvile lidt!
Caligula støtter ham, Macro bringer et Sæde.

CALIGULA i den høieste Spænding Tal, Kleandrides!

KLEANDRIDES
Jeg hørte det: Metellus lovede
En Gift at give Cajus Cæsar, der
Fremkalder Raseri — „Vesania"
Den hed —

CALIGULA med et Forfærdelsesudbrud
Vesania: en Trylledrik,
Der Mennesker til Dyr forvandler — støttende sig til Macros Skulder Ven,
Jeg før har hørt den nævne — farer pludseligt op men Metellus
Ei havde Leilighed ved sit Besøg
Til Gift at blande —

KLEANDRIDES ryster paa Hovedet
Ak, han i en Ring
Den gjemmer, og hvis blot han Eders Bæger
Har kunnet nærme sig —

CALIGULA Hah, Kleandrides,
Du mig forfærder — Giften skulde altsaa
Sig snige om i mine Aarer nu — hen og griber ham i Skulderen
Har Du talt Sandhed, er det Hele ei
En sindssyg Feberdrøm, som Du har havt?

KLEANDRIDES
Nei, Cæsar, nei, han styrted' mig i Tiber —
Hvad derpaa skete, veed jeg intet om —
En Fisker fandt mig i en Bugt ved Floden,
Fast klamret til en Bjælke — hjem han tog mig —
Først mange Timer senere jeg vaagned'
Af min Bevidstløshed — en Hest jeg laante —
For ei for sént at komme, drev jeg den
Afsted, saa stærkt den kunde springe — naar
Jeg følte mine Kræfter svinde, raabte
Jeg til mig selv: „Husk paa, det gjælder ham,
Som frelste Eunika fra Undergang
Og skjænked' Dig din Frihed!"

CALIGULA fortvivlet, med en Hulken Alt forbi!

KLEANDRIDES springer ivrigt op
Nei, Cajus Cæsar, opgiv ikke Haabet:
Først fire og tyve Timer efter at
Man Giften sunket har, den virker, og
En Modgift findes der —

CALIGULA hen til ham Hvor er den, tal!

KLEANDRIDES
Den kjendes ei af Læger — kun Metellus —

CALIGULA raaber til Macro
Sæt efter ham!

MACRO Det er for sént! I Rom
Han være vil før vore Ryttere —
Du selv maa følge ham dertil, men spild
Ei Tiden!

CALIGULA Du har Ret! Kun fire og tyve
Snart rundne Timer har jeg — med Udbrud hvis han nu
Sig holder skjult —?

MACRO mørk Saa skal vi finde ham!

CALIGULA til Kleandrides
Husk det, at Ingen ane maa den Fare,
Som truer mig!

KLEANDRIDES Nei, nei!

CALIGULA Men Eunika
Det gjælder først — til Macro hent mig Ægypteren,
Og kald Gallenus.
Macro ud i Baggrunden tilhøire.

KLEANDRIDES er atter sunken ned paa Stolen
Eunika, hvor er hun?

CALIGULA
Du træffer hende snart!
Gaaer hen og vinker ud tilvenstre.

FEMTENDE SCENE

CALIGULA. KLEANDRIDES. DØRVOGTEREN kommer fra Venstre. Strax efter AMMINADAB fra Høire. MACRO sees at gaa over Skuepladsen for at kalde GALLENUS. Atter lidt senere Macro med SEMPRONIUS. Der er stor Fart over denne Scene.

CALIGULA til Dørvogteren, pegende paa Kleandrides
Drag Omsorg for ham!
Han føres ud i Forgrunden tilvenstre.

CALIGULA til den indtrædende Ægypter, sagte
Hvorlænge kan Du binde Pigen ved
Din Villies Magt?

AMMINADAB Saalænge, som Du ønsker!

CALIGULA nikker
Vi reise skal — slip hende ei af Syne!
Amminadab ud i Baggrunden tilhøire.

GALLENUS der imidlertid er traadt ind
Sempronius er kommen!

CALIGULA overrasket Hvad?

GALLENUS Jeg saae ham
Af Hesten stige nu —

CALIGULA Ja saa — naa, hør mig:
Amminadab og Eunika Du skal
Ledsage strax til Rom: spænd Bærestolen
Imellem tvende Heste, saa I hurtigt
Kan komme frem — men skaanes skal hun: hvil
Paa Veien i den appiske Taberne!
Macro med Sempronius fra venstre Baggrund.

MACRO
Sempronius har vigtigt Budskab til os!

CALIGULA til Sempronius
Hvorledes gaaer det til —?

SEMPRONIUS Tilgiv: Jeg én
Af mine Slaver mødte, som fra Rom
Mig bragte Brev — jeg vendte om for selv

At kunne melde Dig det Skete, Cæsar:
Calpurnius inat er bleven fængslet!
Beruset brød han Gadefreden, og
Da Vagten iled' til, han gjorde Modstand.
Man hos ham en nøiagtig Liste fandt
Med Navnene paa dem, der sammensvoret
Sig har imod Dig: Alle ligge nu
I Lænker!

CALIGULA hurtigt hen til ham
Men Metellus — tal: Metellus?

SEMPRONIUS forundret
Han ei blev nævnt.

MACRO med Vægt afsides til Caligula
Nu er jeg ganske rolig;
Har først vi faaet fat i Hundene,
Vil Jægeren ei kunne undgaa os!

CALIGULA opmuntret
Troer Du —?

MACRO Ja, Cajus Cæsar!

CALIGULA Saa afsted! Peger paa Metalbækkenet.

SEXTENDE SCENE

CALIGULA. GALLENUS. SEMPRONIUS. MACRO slaaer tre vidt lydende Slag paa Metalbækkenet. Prætorianere, Slaver og Slavinder strømme ind. Imidlertid siger

CALIGULA afsides til Macro
Du siger, at Du rolig er — ei sandt,
Saa kan jeg ogsaa være det? Macro nikker Ak, Macro,
Jeg næsten Lykken havde i min Haand —
Maaske jeg hende seer paa Veien — med en Haandbevægelse hen imod de Forsamlede altsaa —

MACRO raaber
Til Opbrud Alle gjør sig flux istand!
Til Prætorianerne Lad Vagten hurtigt sadle Hestene,
Det gjælder Rom at naae i største Hast!

Caligula iler ud tilvenstre, fulgt af Alle, undtagen Gallenus og Sempronius, der staa i Samtale.

GALLENUS
Godt var det, at man fanged' disse Skurke,
Popillius jeg længe har havt mistænkt — afbryder sig selv
Men Forberedelser jeg træffe maa
Til Grækerindens Reise — undskyld mig!
Han gaaer ud tilvenstre.

SYTTENDE SCENE

SEMPRONIUS. Strax efter AMMINADAB og EUNIKA.

SEMPRONIUS
Til hendes Reise —? Ak, en Anelse,
En uforklarlig Angst mig drev tilbage!
Hvor er hun —? Han iler ind foran tilhøire, men kommer strax tilbage Nei — hvor da —? Idet han gaaer op mod Baggrunden og seer ud tilhøire, standser han med Et forfærdet Se dér — se dér!

Amminadab kommer med Øinene stift hæftede paa Eunika, der følger ham med opspilet Blik og automatiske Bevægelser.

SEMPRONIUS angst hen til hende
Min Eunika —?

EUNIKA med monoton Stemme
Jeg søger Cajus Cæsar!

SEMPRONIUS
Forfærdeligt — hvad er der skeet — tal — tal!

EUNIKA
Jeg søger Cajus Cæsar!

SEMPRONIUS uforstaaende — „søger" — griber pludseligt med et Udraab Amminadab i Struben Hah,
Fordømte Skurk, jeg kjender denne Tilstand,
I Østerlandene jeg har den seet:
Væk hende, eller ved den Gud, som er
I Himlene, jeg dræber Dig — vel byder
Den nye Lære Fromhed mig, men end
Af Romeren jeg noget har bevaret!

AMMINADAB halvkvalt, skjælvende
Slip mig —

SEMPRONIUS slipper Taget

Saa skynd Dig!

Amminadab bringer Eunika til Sæde, og foretager mumlende nogle Strygninger over hendes Pande, indtil hun begynder at vaagne

Mærk mit Ord: Du bliver
Paa Stedet hér de første Dage — vogt Dig!

Amminadab bøier sig dybt.

Hun vaagner — stille — se: de skjønne Træk
Faae atter Liv! Til Amminadab pegende tilhøire Gaa saa!

Han gaaer.

EUNIKA kjæmper sig langsomt ud af Søvnen. Tilsidst reiser hun sig, seer sig forundret om, og da hun opdager Sempronius, kaster hun sig i hans Arme med et Skrig af Befrielse

Sempronius!

Tæppet falder.

FEMTE AKT

Dyb Hal i Cæsars Borg i Rom. Forrest tilhøire en lille, lav Dør. Forrest tilvenstre et Vindue mod Borggaarden. Bag disse Indgange til Caligulas Værelser og Kvindernes Rum. Bag disse atter Udgange — den bageste i høire Koulisse forsynet med en Portal, som antyder, at der udenfor findes en Port. I Bagtæppet ogsaa en Udgang. Ved Væggen tilvenstre et af Datidens Uhre, hvor langsomt rindende Vand, ved Hjælp af en inddelt Opstander, angiver Tiden.

FØRSTE SCENE

MACRO staaer med Blikket fæstet paa Vanduhret. GALLENUS kommer hurtigt Senere to Prætorianere.

GALLENUS med ængstelig Spænding
Endnu ei noget Nyt?

MACRO Nei, men man bringer
Mig Efterretning hér om, hvad der skeer. Peger paa Uhret
Tidsmaaleren betragted' jeg — naar Vandet
Staaer dér, saa er de fire og tyve Timer
Forløbne — megen Tid der ikke er
At give bort!

GALLENUS Og Cæsar —?

MACRO Fra han kom
Imorges, har han siddet mørk og taus —
Har ingen Næring taget — bleg som Døden —
Jeg talte til ham, men han svared' ikke — ryster paa Hovedet
Hvad skal det blive til med Tempelfesten?

GALLENUS
Paa Gaderne alt myldrer det med Folk,
Der er en Jubel uden Lige — Krandse
Af Blomster binder man fra Hus til Hus.

MACRO vender sig
Hah, endelig et Bud!

FØRSTE PRÆTORIAN kommer hurtigt Den vestre Del
Af Staden har man nøie undersøgt
Og Intet fundet.

MACRO stamper i Gulvet Gaa! Prætorian ud Hvor har den Hund
Forstukket sig —?

GALLENUS Ulykkelige Cæsar,
Han hulked', da han mig betroede
Den frygtelige Løndom.

MACRO nysgjerrig Ja, Du traf ham:
Hvad foregik der i den appiske
Taberne denne Nat — bedst som vi red
Og vare langt forbi den, standsed' Cæsar:
Han vilde vende om — og uden Følge!

GALLENUS
Paa hans Befaling tog med Eunika
Jeg i Tabernen ind — Amminadab
Var hélt forsvunden! Der blev anvist hende
Et lille Kammer, hvor hun søgte Hvile.
Den gamle Kleandrides fandt jeg nede
I Gjæstestuen med en Del af Følget,
Og vi os lagde i et andet Rum.
— Bagefter hørte jeg af Husets Vært,
At sént om Natten var han bleven vækket,
Det Cajus Cæsar var, som banked' paa —
Forstyrret — Hesten dryppende af Sved:
Han Vin forlangte, vilde være ene! —
Jeg vaagned' ved et Kvindeskrig og hørte
En dæmpet Stønnen: Grækeren var borte!
I Gangen mødte jeg min Herre, hvid
Af Vrede. Pegende paa Kleandrides,
Der tumlet var omkuld, ramt af hans Slag,
Han raabte høit, hélt ude af sig selv:
„Grib Trællen dér, Gallenus, som har vovet
At lægge Haand paa Cæsar, før ham til

Min Borg i Rom og slut ham dér i Lænker!"
Jeg maatte lyde, men mit Hjerte blødte:
Den Gamle allerede døiet har
For meget — nu bag Fængslets Gitter sidder
Han grublende, mens Øiet stirrer stivt. —
Hvad videre der skete, ei jeg veed,
Og Eunika blev bragt herhid af Andre.

MACRO mørk
Det Pigebarn har snart gjort Skade nok! Vender sig, da han hører Skridt Nu —?

ANDEN PRÆTORIAN kommer hastigt
Vi i et Kalkbrud fandt Metellus skjult —
Han sig forskandset har med sine Folk!

MACRO triumpherende
Jeg kommer! Drager sit Sværd Endelig jeg har Dig, Ven!
Han iler ud tilhøire med Prætorianen. Gallenus gaaer langsomt ud tilvenstre.

ANDEN SCENE

EUNIKA fra Kvinderummet seer sig forsigtigt om. SEMPRONIUS hurtigt fra Bagtæppets Udgang.

EUNIKA iler ham imøde, og siger med stigende Sindsbevægelse
Jeg saae Dig komme — jeg har ventet paa Dig —
Min Sjæl er angst for, hvad vi gaa imøde —
Oh, frels os bort fra dette Rædselssted! —
Hvor har de ført min stakkels Fader hen?

SEMPRONIUS
Tys, Eunika: imorges tidligt sendte
Et Ilbud jeg til Romas Havnestad,
Til Ostia — mit Skib de nu gjør klart,
Saa Seilene de strax kan heise, og
En overdækket Baad vil om en Time
Os vente ved den første Bro mod Syd.

EUNIKA
Men Fader —?

SEMPRONIUS Ja, han maa befries fra Fængslet —
Hvordan, det veed jeg ei endnu.

EUNIKA rækker ham Haanden Hav Tak
For al din Godhed! Jeg imorges fik
De Ord kun hvisket til Dig: „Frels os," men
Du har forstaaet mig —

SEMPRONIUS inderligt Min Elskede!

EUNIKA forvirret, med nedslaaet Blik
Jeg veed ei selv, hvorledes det gik til —
I al den Tid, Ægypteren mig tvang,
En Stemme dybest i mit Indre hvisked'
Dit Navn, og da jeg vaagned — var jeg din!
Det nytter ei, jeg siger til mig selv,
At Du er Romer — ak, jeg er dog din!

SEMPRONIUS omfavner hende
Min Eunika —

EUNIKA hviler et Øieblik i hans Arme, men farer saa op
Først bort herfra — i Borgen
Fortæller man, at fra Metellus truer
En Fare Cajus Cæsar. Derfor tør
Ham Ingen komme nær —

SEMPRONIUS Den Skjændige —
Hvorledes frelste Du Dig fra hans Vold?

EUNIKA
Jeg havde i Tabernen, træt af Reisen,
Til Hvile lagt mig, men foer op af Søvne,
Da En sig bøied' over mig og streifed'
Mig med sin hede Aande — det var ham!
Han havde drukket Vin — var ganske vild!
Han talte om, at Livet stod paa Spil,
Og at jeg derfor skulde være hans
I denne Nat — hans Blik var som en Ild,
Og i min Skræk udstødte jeg et Skrig.
Min gamle Fader iled' til og vilde,
Saa svag han er, ham rive bort, men ramt
Af Cæsars Haand han faldt — da mindedes
Jeg Eden: raabte i min Vaande Navnet
Proserpina — han tumlede tilbage,

Hans Kind blev bleg, og fuld af Gru han stirred
I mine Øine ind — saa bort han vakled',
Imens endnu engang min Fader raabte
Bag ham i Raseri: *Proserpina!*

SEMPRONIUS
Min stakkels Eunika, ja, saa forstaaer jeg,
At vi maa haste —
Han hører Skridt og fjerner sig hurtigt fra hende.

TREDIE SCENE

De Forrige. GALLENUS iler over Scenen til Caligulas Værelse.

SEMPRONIUS Ven, jeg hilser Dig!

GALLENUS i stærk Sindsbevægelse
Metellus fangen er, de bringer ham ud

SEMPRONIUS
Jeg iler ned til Floden for at speide —
Naar Baaden er der, kommer jeg — vær saa
Beredt —

EUNIKA tilvinker ham Farvel Ja, ja, min Elskede!
Sempronius ud i Baggrunden. Der høres Larm fra Borggaarden.
Hun iler hen til Vinduet og farer sammen.
Metellus —
Med opreist Pande, men i Lænker nu,
Du før saa mægtige og skaanselsløse!
Hurtigt ind i Kvinderummet.

FJERDE SCENE

MACRO kommer fra Venstre med METELLUS, der bevogtes af PRÆTORIANERE. Hans Ben og Hænder ere lænkede, men hans Udtryk er stolt og ubevægeligt. Han holdes i Baggrunden, medens Macro gaaer frem og møder GALLENUS, der træder ud fra Caligula.

GALLENUS uvilkaarligt truende ad Metellus
Det skete hurtigt!

MACRO Vi en Bagvei fandt
Og overrumpled' dem og tog dem Alle —
Hans Hushovmester med!

GALLENUS dæmpet

Hvad — Knisus? Ham
Jeg kjender — han maa sikkert være inde
I alt, hvad der hans Herre angaaer — jeg
Vil søge ham i Fængselet —

MACRO Ja, gjør
Kun det, thi ham derhenne faae vi næppe
Ret meget ud af!

De kaste Blikket ud i Kulissen, Gallenus ængstet og medfølende, Macro rolig

GALLENUS Se, dér kommer Cæsar —
Hvor lidende hans Udtryk er —!

MACRO Gaa nu!

Gallenus ud tilhøire.

FEMTE SCENE

CALIGULA hastigt ind. MACRO. METELLUS. PRÆTORIANERE. Senere to BØDDELKNÆGTE.

CALIGULA vender sig, efter at have undersøgt Uhret, til Metellus
Saa kom Du endelig — til Prætorianføreren har I ham lænket
Forsvarligt?

ANFØRER Ja!

CALIGULA Saa lad os være ene! Prætorianerne ud
Til Metellus Det er jo sandt, at Du har bibragt mig
Igaar en Gift?

METELLUS Ja!

CALIGULA Og som virke vil —

METELLUS
Som virke vil, naar fire og tyve Timer
Forløbne er.

CALIGULA styrter hen imod ham
Hah, Skurk, hvor kunde Du —?

METELLUS
I stjal fra mig!

CALIGULA En Modgift eier Du? Metellus nikker
Har Du den hos Dig?

METELLUS med et haanligt Smil Nei, men hurtigt kan
Den hentes i mit Hjem —

CALIGULA oplivet, til Macro Følg med ham!

METELLUS Stands!
I kun paa én Betingelse den faaer:
Vil Pigen Eunika I udlevere —?

CALIGULA staaer et Øjeblik kjæmpende, men raaber saa med fortvivlet Kraft:
Nei, har jeg sagt — men jeg skal tvinge Dig!

METELLUS ryster paa Hovedet
Jeg før har Døden under Øine seet!
Det var at handle som et Barn, om først
Jeg Gift Dig gav, saa Midlet derimod!
Derved forspildte jeg min Hævn, og jeg
Vil ei gaa glip af den!

CALIGULA Men Pinebænken
Skal løsne dine Tungebaand!

METELLUS Nei, Cæsar,
Saa kjender I mig ikke ret! En Træl
I nok med Eders Skruer tvinge kan
Til under Skrig og Skraal at tale, men
En Romer af den gamle Skole veed
At tie, naar han vil — og jeg vil tie!

MACRO til Metellus
Tibér i Kjælderen hér under Salen
I sin Tid samlet har et Udvalg sig
Af sære Instrumenter — dem, Metellus,
Skal Du Bekjendtskab stifte med — jeg alt
Har forberedt, thi nok jeg tænkte mig,
At ikke strax Du var tilbøielig
Til at fortælle noget! Han vinker ud tilhøire. To afskrækkende Bøddelknægte komme og lægge Haand paa Metellus. Macro aabner den lille Dør forrest tilhøire.

Undskyld at
Der er en Mængde Trin, men dybt Tibér
Sin Kjælder lagde, for at ingen Mislyd
Ham skulde naae heroppe —

CALIGULA Skynd Dig, Macro!

MACRO
Gaa saa!

METELLUS løfter Haanden mod Caligula
Tag min Forbandelse, Tyran! De gaa.

SJETTE SCENE

CALIGULA, alene, staaer ved den aabne Dør og stirrer lyttende ned i Mørket.

CALIGULA
Jeg høre kan, hvorledes deres Skridt
I Dybet tabe sig — saaledes maa
Det være, ned til Tartarus at stige,
Naar man mod Guderne har sig forbrudt —!
Han staaer sammensunken, men slaaer saa Døren heftigt i, idet han raaber:
„Forbrudt" — Løgn — hvorfor straffe os — vi ere
Kun Slaver af vor Drift og uden Ansvar:
Imellem Pligt og Lidenskab vi spændes
Som mellem tvende, kjæmpestærke Heste,
Der trække hver sin Vei og sønderlemme
Os langsomt, Led for Led — o Jammer, Jammer! —
Træder hen og stirrer paa Uhret
Hver Draabe dér et Skridt er henimod
Den frygteligste Skjæbne, som kan ramme
En Dødelig — og jeg er Jordens Herre!
Den Tanke, at det ikke er mig selv,
Der lever videre, men Giftens Dæmon,
Forfærder mig: en Fremmed i min Sjæl
Opslaaer sin Bolig, saa mit eget Væsen
Tilintetgjøres! Jeg er ikke mere,
En Anden handler i mit Navn — pludseligt nei, nei —
Hvor skal jeg finde Hjælp — med stærkt Udbrud I Guder,
skaan mig!
Er det en Straf, fordi jeg svigted' Eder
Og lyttede til Fablen fra Judæa,

Saa tilgiv — jeg skal bygge Eder Templer,
Meer prægtige, end før de saaes paa Jord —
Til dit, *Proserpina*, jeg listed' mig
Imorges, for at bede Dig om Naade,
Men Varslerne, som Præsten tog, var onde!
Er da mit Fald besluttet — vé mig, vé —
Nei, nei, umuligt! Hen og lytter Skridt jeg hører —
hjælp mig!

SYVENDE SCENE

CALIGULA. MACRO, mørk og noget betagen, fra den lille Dør tilhøire.

MACRO
Det er forbi!

CALIGULA med et Skrig Forbi!

MACRO Ja, han er død!

CALIGULA
Er død — og uden —?

MACRO Ja! For Tid at vinde,
Jeg Hovedskruen spændte paa ham strax —
Den virker skrapt, saa selv de Haardeste,
Paa hvem ei andre Midler bide, maa
Sig give snart — men overfor Metellus
Var det forgjæves: ei et Støn der kom
Fra Læberne, saa fast kneb han dem sammen —
Tilsidst brast Hjerneskallen paa ham —

CALIGULA stiv af Skræk Det
Var ilde Nyt, Du bragte dér —!

MACRO Vær rolig —
Et sikkert Haab om Frelse har Du end.
Jeg troede alt Gallenus kommen var
Tilbage — op mod Baggrunden han med Knisus — ah,
der er han!

OTTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. GALLENUS bringer KNISUS, uden Lænker, fra Høire.

MACRO
Nu?

GALLENUS Har Metellus ikke talt?

MACRO Nei!

GALLENUS til Caligula Knisus
Veed, hvor det hemmelige Middel er —
Jeg loved' ham paa dine Vegne Frihed
Og Rigdom —?

CALIGULA seer til Uhret Alt, alt, hvad Du vil, blot skynd Dig!

KNISUS
Modgiften rummes i en lille Flaske
Af tarsisk Glas — jeg ubemærket saae,
At han den gjemte i et Lønskab, der
I Væggen findes — men lidt Tid der gaaer,
Forinden vi kan være hér tilbage.

CALIGULA Il blot! De To skynde sig bort — med en Befrielsens Hulken raaber han til Macro:
Frelst, frelst — o Ven, jeg aander atter!
Efter en Pause løfter han Hovedet og siger barsk:
Nu er det Tid — min Kraft igjen er vaagnet: pege paa Kvindedøren
Et Mellemværende jeg har med hende,
Der Aarsag er i alle mine Kvaler —
Kald Eunika, indtil Gallenus kommer!

MACRO smilende
Hun bliver nok at faae i Tale nu:
Du i din Magt jo Kleandrides har —

CALIGULA griber ham haardt i Armen
Hah, Macro, hvad var det, Du sagde dér?

MACRO
Et Raad jeg gav Dig kun mod Kvindeluner!
Han kalder ind i Kvinderummet og gaaer ud bagest tilhøire.

NIENDE SCENE

CALIGULA. EUNIKA — hendes Udtryk er mørkt og besluttet.

CALIGULA

Dér kommer Du, Du Dyrekjøbte — siden
Igaar jeg baaret har for din Skyld, Pige,
Saa stor en Sum af Lidelse, at selv
Om Du mig gav din hele Kjærlighed,
Du blev min Skyldner til din Død — forstaaer Du?

EUNIKA

I kom for Vold at øve denne Nat
Imod mig: hver en Følelse af Godhed,
Jeg næret har for Eder, udslukt er —
Viid det! Jeg Eder sige vil det Samme,
Som jeg Metellus sagde: Græske Piger
Forstaa at dø!

CALIGULA Den Time jeg forbander,
Da ind jeg traadte ad hans Dør og saae
Dig første Gang — det Øieblik, da Du
Mig Vinen rakte, og jeg svimmel stirred'
I dine Øines Dyb, min Skjæbne blev! Voldsomt Udbrud
Jeg vil besidde Dig, forstaaer Du det —
Jeg vil — jeg vil, selv om jeg gribe skal
Til Ondt —

EUNIKA Det saae jeg, Cæsar, jo, da Trolddom
I vilde øve mod mig — men inat
Jeg ogsaa saae, at Eden binder Eder!

CALIGULA betragter hende drømmende

Ja, denne Nat — nu er Du kold og streng,
Men da jeg ved dit Leie bøiet stod,
Da var Du varm, din Barm i Bølger gik,
Og Munden smilede saa sødt, som om
Den kaldte — bad om Kys — ak, Eunika,
Hvi gjælde dine Drømme ikke mig?

EUNIKA

Fordi jeg hader Eder, Cajus Cæsar!

CALIGULA mørk
Du „hader" mig — det Ord var stærkt — Du tvinger
Det Onde op i mig — efter en lille Pause husk, at din Fader
Er i min Vold!

EUNIKA farer sammen Saa dybt kan I ei synke!

CALIGULA
Er Lidenskaben vakt, man Ting begaaer,
Der ellers ligge fjernt fra Ens Natur!

EUNIKA med stigende Ophidselse
Min Fader ogsaa vil forstaa at dø!

CALIGULA
Men hvis Du saa ham lide, og Du vidste,
At blot et Ord af Dig ham kunde frelse —?

EUNIKA i den høieste Affekt
Dér fælded' Eders Dom I, Cajus Cæsar!
En Grændse findes der for Slethed, som
Ei Mennesket maa overskride, og
Dét skete nu —!

CALIGULA ligeledes Du skal mig ikke skræmme —!
Han iler tilbage og raaber ud tilvenstre:
Hei dér! Bring Kleandrides strax herop!

TIENDE SCENE

De Forrige. FANGEVOGTERE komme med KLEANDRIDES, der bærer Lænker om Hænderne. Paa et Vink af Caligula gaa Fangevogterne.

EUNIKA løber hen og lægger Armene om Faderens Hals
Vær stærk — han tvinge vil mig gjennem Dig!

KLEANDRIDES
Jeg nok har tænkt det — nu jeg kjender ham!

CALIGULA
Du har lagt Haand paa Cæsar, Kleandrides,
Veed Du, hvad Straffen er for det?

KLEANDRIDES Lad kun
Mig lide mere: Hævnens Dag vil komme!
Den dybeste Hengivenhed jeg følte
Mod Dig, fordi Du havde frelst min Datter —
Og saa ihat Du vilde øve Vold
Mod Eunika — men vent — men vent —!

ELLEVTE SCENE

De Forrige. MACRO, GALLENUS, KNISUS fra Høire.

GALLENUS glædestraalende, løftende en lille Glasflaske i Haanden
Se, Cæsar,
Modgiften hér jeg bringer!

KLEANDRIDES iler frem Hvad — Modgiften —
Ja, dér jeg rammer ham! Slaaer med de lænkede Hænder Flasken fra Gallenus, saa den knuses mod Gulvet, idet han raaber:
Proserpina!
Caligula synker med et Udraab ned paa et Sæde og dækker Øinene

KNISUS iler hen til Flaskeresterne
Fordampet alt!

MACRO river sin Dolk af Skeden og støder den i Kleandrides' Bryst saa han falder Vanvittige!

EUNIKA kaster sig over Faderen O vé

Gallenus staaer fortabt. Pause. Paa et Tegn af Macro iler Knisus op tilvenstre og kalder Fangevogterne, der komme, medens Gallenus henter nogle Slavinder fra Kvinderummet.

MACRO pegende paa Kleandrides
Han selv til Døden dømte sig — bort med ham!

Fangevogterne bære Kleandrides ud gjennem Bagtæppets Dør. Slavinderne føre Eunika ind i Kvinderummet. Macro giver Gallenus og Knisus Tegn til at gaa — de ile ud tilhøire.

TOLVTE SCENE

CALIGULA. MACRO.

CALIGULA springer pludseligt op og løber hen til Uhret
Hah, Fristen er forbi!

Han griber sig med et Udtryk af Rædsel om Hovedet — efterhaanden gaaer Udtrykket over til at være spørgende, dernæst triumpherende — fra nu af stivne hans Træk mere og mere, medens samtidig hans Væsens Exaltation stiger, idet han springer fra den ene Yderlighed til den anden:

Men hvad er det —?
Jeg mærker intet, Macro — ingen Smerte —
Og mine Tanker —? Dér staaer Du, og hér
Staaer jeg: den Samme som jeg var — jublende o Macro,
Det Hele været har et stort Bedrag —
Den Gamle var bestukken af Metellus —
De mente, at forrykt jeg skulde blive,
Naar blot jeg troede, at jeg havde drukket
Af denne Gift — leer nei, nei, saa let faaer I
Ei Bugt med Cajus Cæsar! — løfter Hænderne Tak,
I Guder!
Jeg loved' Eder Templer: I skal faae dem!
Og Du, min Macro, ogsaa skal belønnes —
hen til Macro, hviskende, idet han — ligesom senere — af og til seer sig tilbage
Een maa der være, jeg kan stole paa:
Du veed, at man sig sammensværger mod mig — —
Et Pantser vil jeg bære under Kjortlen,
Saa er man sikkrere — — vender sig hurtigt besynderligt:
Kan Du ei høre Skridt — det er, som om
Der listede sig Nogen bag mig —

MACRO har speidende iagttaget ham Nei,
Men da saa ædelmodigt Du tilbyder
Mig en Belønning: Skjænk som Arv mig det,
Metellus efterlader sig af Gods.

CALIGULA leer
Haha, min Ven, Du har nok lært at gabe:
Metellus var den Rigeste i Rom —
Blot dine Kjæber ikke gaa af Led — med pludselig Overgang
Men ligemeget, naar Du kun vil love,
Ei at forraade mig —?

MACRO Vær rolig, Cæsar!

CALIGULA
Hvis Du er tro, jeg overøse skal
Med Rigdom Dig — har Du ei andre Ønsker?

MACRO
Et Consulat der snart vil blive ledigt —

CALIGULA
Naa, Du vil være Consul — men der vælges
Jo altid to — leer ha — ja, dét var et Indfald:
Du er den ene Candidat og Ferox,
Min Yndlingshest, den anden! Sikkert bliver
Et herligt Mønster den som Embedsmand,
Pligttro og ærlig, ubestikkelig —
Pas paa, at ei den Dig fordunkler, Macro!
Flakker lidt omkring, standser, betragter Macro og leer atter
Nei, nu jeg veed det: Du skal være Præst
Ved Templet, hvor, som Solens Gud Apollo,
Man Cajus Cæsar dyrke vil! Du egner
Dig særlig godt til denne Rolle, Kjære:
Dit Ydre bærer Præg af Værdighed,
Og hvad det Indre angaaer, er Du jo
Berømt for dine Dyder — ikke sandt?

MACRO med et tvungent Smil
Du synes lystig stemt —

CALIGULA pludseligt mørk Nei, Macro, nei,
Før mine Fjender ere ryddede
Af Veien, bliver jeg ei rolig — Du
Skal hjælpe mig —

MACRO Naar om en lille Stund
Vor Cæsar er blandt Guderne optagen,
Vil Ingen vove ham at efterstræbe,

CALIGULA tilrettevisende — med Storhed
„Optagen", siger Du, „blandt Guderne":
Alt fra min Fødsel, Macro, var jeg Gud!
Jupiter tonans har besøgt min Moder — stigende, truende
Jeg føler mig som Gud og vogt Jer Alle
For Lynet i min Haand!

MACRO hilsende dybt Hver Romer har
Sig klædt i Festdragt — lykkelige Cæsar,
For hvem den hele Verden snart vil knæle — med et Skridt mod Udgangen
Jeg undersøge vil, hvor vidt man er
Med Forberedelserne —

CALIGULA optagen af sine Tanker Gaa blot! Knipser triumpherende med Fingrene Dér
En Ting mig falder ind! Macro er standset — haardt: Gaa!
Macro ud tilhøire — derpaa lystig: Saadan er det!

TRETTENDE SCENE

CALIGULA styrter ind i Kvinderummet og kommer tilbage med EUNIKA, trækkende hende ved Haandleddet — hun er stum af Sorg.

CALIGULA
Kom! Endelig jeg har Dig, Eunika!
Det er Apollo, Guden selv, Du seer —
Han stegen er til Jorden ned for Lys
At bringe Menneskene — derfor min Ed
Ei længer binder mig: Proserpina,
Min Søster, har mig fra den løst — Dig fører
Jeg med mig til Olymp: Selv en Gudinde,
Du hvile skal i Armen paa en Gud —
Hvad siger, Pige, Du til det?

EUNIKA tonløst Jeg siger:
Min Fader har I dræbt!

CALIGULA Det var fortjent!
Hvad Skjæbne troer Du vel, der venter den,
Som lægger Haand paa Verdens Sol: jeg brænder
Med mine Straaler ham til Aske, Du!
Cæsonia maa ogsaa dø, thi Du
Skal bære Cæsars Purpur — griber hendes Haand

EUNIKA river sig løs Slip mig, slip!

CALIGULA stirrer ondt paa hende
Hvad, gjør Du Modstand — vogt Dig, Eunika!
Om nogle Dage giver jeg i Circus
For Romerne et Skuespil tilbedste,
Hvor afrikanske Løver, Tigere
Fra Indien optræde vil mod dem,
Som man har dømt til Døden — ved min Fader,
Den store Jupiter, jeg sværger Dig,

At nøgen paa Arenaen Du skal
For Mængden træde frem og sønderrives
Af Rovdyrs Kløer — med et glubsk Blik og en halv Latter
hvis ei jeg selv — harmfuld ved
Larm fra Døren: Hvad nu?

FJORTENDE SCENE

De Forrige. MACRO hurtigt fra Høire.

MACRO
Jeg bringer Nyt, guddommelige Cæsar:
Enstemmigt dit Senat besluttet har
At give Møde hér idag paa Borgen —
En hidtil ukjendt Ære! Alle vil
Ledsage Dig til Helligdommen, hvor
Du dyrkes skal, og man er alt paa Vei.
Der er ei Tid at spilde, følg mig strax,
Du maa til Festen smykke Dig!

CALIGULA Nuvel,
Mig Pligten kalder — til Eunika bedst det ogsaa er,
At jeg som Tempelviet træder frem
For Dig i al min Guddomsglands — til Macro ei sandt,
Saa vil hun falde mig tilfode?

MACRO med et mørkt Blik til Eunika Sikkert!

CALIGULA hilsende
Iaften, Eunika, iaften! Til Macro Følg mig!
De gaa.

FEMTENDE SCENE

EUNIKA. Straks efter SEMPRONIUS.

EUNIKA iler hen til Vinduet, vridende sine Hænder i Fortvivlelse
Sempronius, hvi tøver Du dog — kom,
O kom! Hun vender sig hurtigt, idet Sempronius træder ind fra Bagtæppets Dør, og løber ham imøde
Det var paa høie Tid —! Standser med sænket Hoved
Min Fader —!

SEMPRONIUS
Jeg alting veed — han paa en Løibænk laa
Derude — Saaret er ei dødeligt:
For én Gangs Skyld har Macros Haand ham svigtet!
Han alt forbundet er, og mine Folk
Forsigtigt bære ham til Baaden ned.

EUNIKA I Spænding
Hans Liv Du redde kan —?

SEMPRONIUS Det er mit Haab!

EUNIKA med løftede, foldede Hænder
Jeg takker Dig, min Gud og Frelser! — Til Sempronius
Dig,
Min Elskede, jeg ogsaa takker —

SEMPRONIUS omfavner hende Snart
Vi styre mod Judæa, Eunika:
Bag Jordansfloden mellem Bjergene
Afsides ligger der en frugtbar Egn!
Dérhen vil Romerne ei finde Vei,
Dér vogter Hyrden fredeligt sin Hjord
Som paa de gamle Patriarkers Tid,
Dér kan i Bøn til Gud man sig fordybe,
Fordi den store Verden er saa fjern —
Dér vil vi drage hen, min Eunika!
Tag dette Slør og skjul med det dit Ansigt,
Ei Nogen falder paa at standse mig
I Borgen selv, og udenfor der er
En Tummel, saa vi ubemærket kan
Os liste bort — før Festen er forbi,
Vi Ostia har naaet og heise Seil!

EUNIKA
Og høit i Stævnen staaer Du ved min Side,
Naar vi os nærme Palæstinas Kyst —
Ak, endelig kom Lykken!

SEMPRONIUS kysser hende Nu afsted!
Hun tilslører sig, og de ile ud gjennem Baggrundsdøren.

SEXTENDE SCENE

CALIGULA i et hvidt Klædebon med Soldiadem og gylden Lyre, fulgt af MACRO.

CALIGULA mørk
Du synes altsaa, at min Gudedragt
Mig klæder, Macro!

MACRO Ja, fortrinligt, Herre!

CALIGULA grublende
Om lidt vil Mængden juble til mig — men
Hvad hjælper det: Paa Ingen kan jeg stole!

MACRO
Paa mig!

CALIGULA med et bittert Smil
Paa Dig!! Gaaer rastløst omkring Jeg hader
hele Slægten!
Standser paa det Sted, hvor Kleandrides faldt Dér ligger Blod
endnu af ham, de har
Slæbt bort — den røde Farve skinner — hos
Tibér var alting rødt — det flød i Strømme —
hen og stirrer Macro ind i Øinene
Jeg hader Menneskene, hører Du!
Tibér, han tog dem én for én — dog det
Gaaer langsomt kun — hvisker men hvis man havde,
Macro,
Paa samme Hals de mange Hoveder — med en
Haandbevægelse
Saa kunde man — leer haha — saa kunde man —
Macro viger forfærdet tilbage for hans Blik*); Caligula seer sig forvildet
om, samler sig og lytter:
Jeg synes alt, jeg hører Larm af Folket!

SYTTENDE SCENE

CALIGULA. MACRO. DØRVOGTER. TO SENATORER. PRÆTORIANERE M. FL.

DØRVOGTER fra Høire
To Senatorer ønske Foretræde.

*) Historieskriverne berette, at Macro var én af de første, som Caligula lod henrette.

CALIGULA
Lad dem kun komme!
Dørvogteren ud. To Senatorer, hilsende ydmygt

FØRSTE SENATOR Ædle, høie Herre!

ANDEN SENATOR
Du mægtige, Du store Cajus Cæsar,
Hvis Egenskabers Ry har bragt dit Navn
Selv til det fjerneste af Jordens Lande!

FØRSTE SENATOR
Berømmelige Hersker! Vort Senat
Fuldtalligt vil til Templet Dig ledsage —

ANDEN SENATOR
— For dér Tilbedelse at yde Dig:
Du straaler som en Sol, saa fast man blændes!

CALIGULA med Humor, afsides til Macro
Hvad, de forstaa det, Macro! Høit Nu jeg kommer!
Atter afsides til Macro To usle Kryb — den Fest vil kjede mig —
Nei Du: inat — inat skal hele Verden
I Flammer staa, naar Guden Cajus Cæsar
Besøger sin Gudinde Eunika! Høit
Og nu afsted!
Macro vinker ud tilvenstre i Baggrunden. En gylden Vogn, trukken af sorte Slaver, ruller ind. En Skare Prætorianere ledsage den.

MACRO raaber ud tilhøire gjennem Portalen
Luk Portene paa Gab!
Idet Portfløiene med Larm aabnes udenfor, trænger en stærk Lyd af Folkejubel ind. Caligula bestiger Vognen, der holder tilvenstre, medens de to Senatorer staa tilhøire. Idet Vognen sætter sig i Bevægelse raaber

CALIGULA til Senatorerne
Paa Knæ for Cajus Cæsar!

SENATORERNE i Munden paa hinanden, knælende
Romas Gud!
Under fornyet Jubel kjører Vognen ud tilhøire.

Tæppet falder.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

ISTED MØLLER

HUGO STELLING

Billeder fra Aarhundredets Slutning. Fjerde Udgave

2 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr.

TABTE TØJLER

En Nutidsskildring

5 Kr., indb. 6 Kr. 50 Øre

FERIE PAA SKOVKILDEGAARD

En Bog om Drenge

3 Kr., kart. 3 Kr. 50 Øre

POUL FENSMARK

Tidsbilleder

3 Kr. 75 Øre

VERA RANK

Tidsbilleder

6 Kr. 75 Øre

ILSEBIL

En Hovedstadsfortælling

6 Kr. 50 Øre

ANDEGAARDEN

En Kunstners Ungdomshistorie

5 Kr. 75 Øre

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 1, København K

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

SEP - 7 1916		
SEP - 8 1916		
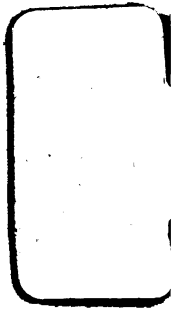
form 419